

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA.

KNAPLJEVA ULICA ŠTEV. 1 TELEFON 45-23 DO 55-24

ROKOPISI SE NE VRAČAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INŠERATNI ODDELEK LJUBLJANA

TELEFON 38-32 33-33

POŠTNI CEKOVNI RAČUN LJUBLJANA ST. 4-90461-1

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Drugi kongres Komunistične partije Slovenije Govor člana Politbiroja CK KP Jugoslavije tovariša Edvarda Kardelja

Tov. Edvard Kardelj je v svojem govoru med drugim rekel:

»Takl Partiji kot je naša, ni težko na svojem kongresu položiti račune o svojem delu pred svojim lastnim članstvom, pred delavskim razredom in pred svojim ljudstvom. Ne samo referati na tem kongresu, marveč vse pridobitve naše revolucije govore o tem, da je Komunistična partija Jugoslavije sploh in Komunistična partija Slovenije posebej s častjo izvršila svoje revolucionarne naloge in da jih tudi danes izvršuje na isti način v procesu socialistične graditve. Če primerjamo plus in minus dela naše Partije, tedaj bi morali tudi najstrožji kritiki naše Partije — seveda pod pogojem, če spoštujemo resnico in hočejo objektivno presojati stvari — ugotoviti, da so naše slabosti, naše napake in naši neuspehi takorekó nič nasproti velikim uspehom in rezultatom, ki jih je naša Partija dosegla in jih vsak dan znova ustvarja.

To dejstvo pa nas seveda ne osvobaja naloge, da na tem kongresu zlasti izčrpno govorimo prav o naših slabostih in napakah, da bi s tem doprinesli hitrejšemu njihovega odstranjanju oziroma zmanjšanju. Na to vprašanje se bom še kasneje vrnil.

Zgodovina naše Partije — to je obenem zgodovina rasti revolucionarnega delavskega gibanja na naših tleh, zgodovina njegove borbe z razrednim sovražnikom, njegovega borbenega povezovanja z ostalimi delavnimi množicami in njegovega notranjega ideološkega utrjevanja na osnovi marksizma-leninizma. Površni ljudje, ki so gledali v zgodovini naše Partije kratko malo samo zgodovino frakcijskih borb, so s tem samo dokazali, da so zelo malo ali nič razumeli o razvoju naše revolucionarne delavskega gibanja. Perioda frakcijske borbe je sicer za našo Partijo izredno težka in mučna verodolna in je v preteklosti nanesla Partiji mnogo škode, toda bilo bi popolnoma napačno gledati v njej samo brezprincipialne spore v partijskih vrhovih. Frakcijske borbe so bile po eni strani odraz tujih razrednih vplivov na revolucionarno avantgardo delavskega razreda, a po drugi strani se je v njih, oziroma, pravilneje rečeno, v borbi proti frakcionizmu odražala rast revolucionarnega jedra naše Partije, ki se je krepila iz leta v leto, iz borbe v borbo in je vse odločneje premagovala tuje elemente v Partiji, ki so bili glavni in izvorni nosilci oportunističnih in sektaških tendenc. To proletarsko revolucionarno jedro na čelu s tov. Titom je končno izvajalo popolno zmago v Partiji in v delavskem gibanju tako v Jugoslaviji sploh kakor tudi v Sloveniji posebej. Naša Partija je postala v pravem smislu revolucionarna avantgarda delavskega razreda, ki je v taki meri in na tak ustvarjalni način obvladala teorijo marksizma-leninizma, da je mogla uspešno in zmagovito voditi delavski razred in ostale delovne množice v borbi proti razrednemu in imperialističnemu sovražniku.

Na tak proces so seveda močno vplivali objektivni pogoji, v katerih se je razvijala naša Partija med obema svetovnimi vojnami. Ona se je razvijala v pogojih izredno prepletenih in zaostrenih razrednih, nacionalnih, imperialističnih in drugih odnosov v stari Jugoslaviji, ki so jo neprestano pretresala bolj ali manj močna demokratska in socialna gibanja ljudskih množic. Zato je bila Partija neposredno postavljena pred take revolucionarne naloge, ki so nazlo razkrivale lice oportunitizma in sektaštva v vrstah in zlasti v vodstvu naše Partije. Povsem je razumljivo, da sta večja zaostrenost razrednih in vseh drugih nasprotij ter rast odpora ljudskih množic proti hegemonističnim režimom stare Jugoslavije pospešila proces notranje krepitve delavske avantgarde, pred katero se je izredno nazlo in vse jasneje razvijala revolucionarna perspektiva. V borbi proti oportunitizmu in sektaštvu v Partiji so rasti naši revolucionarni kadri, je rasla naša Partija in se tako usposabljala za revolucionarni spopad z lastno buržoazijo in njenimi zavezniki.

To velja za Komunistično partijo Jugoslavije v celoti in velja tudi za našo partijsko organizacijo v Sloveniji. Ta organizacija je relativno hitro prebrala udarce šestotjanarske diktature in se pričela ponovno obnavljati v stalni borbi z oportunističnimi in sektaškimi tendencami. Od tega časa dalje lahko sledimo vse do vojne procese neprestanega notranjega utrjevanja naše Partije v Sloveniji, ki je postala neumorna kovačnica revolucionarnih kadrov — vodnikov razredne borbe delavskega razreda ter demokratske in ant imperialistične borbe našega ljudstva. S tem, da se je Partija vse bolj osvobodala sektaštva in da je notranje ideološko rasla, se je vse bolj povezovala ne samo z delavskimi masami, marveč tudi z ostalimi množičnimi mesti in vasi in z nacionalnimi težnjami ljudskih množic. Tako je naša

Partija postala ne samo revolucionarna avantgarda delavskega razreda, marveč tudi resnična ljudska Partija. Naša Partija se je naučila povezovati na široki množični bazi revolucionarno borbo za socializem s konkretno vsakdanjo borbo ljudskih množic za njihove ekonomske, politične, kulturne, nacionalne in druge interese.

Naša Partija je bila pred vojno številčno relativno majhna, kar je razumljivo za globoko ilegalno partijo — toda po svojem vplivu in masah in po svoji borbeni akcijski sposobnosti, to se pravi po sposobnosti dvigati mase v borbeno gibanje, je bila naša Partija močan faktor v stari Jugoslaviji, ki je vključil svoji formalni ilegalnosti še kako dejstvom legalno. Cel sistem legalnih in pollegalnih organizacijskih in borbenih oblik, ki so bile vezane na ilegalno partijsko organizacijo, je povezoval široke ljudske množice z našo Partijo. To je bil tudi razlog, da je Partija tako hitro izvajala v toku vojne in okupacije vodečo vlogo v narodno osvobodilnem gibanju in v osvobodilni vojni proti fašističnim agresorjem, z uspehom vodila to borbo do zmage in zadržala ter okrepila vso svojo vodilno vlogo. To dejstvo pa je omogočilo končno razbijanje gospostva kapitalizma na naših tleh in vzpostavljanje ljudske oblasti, to se pravi, oblasti delovnega ljudstva ob neosporni vodeči vlogi delavskega razreda na čelu s Komunistično partijo. Specifična pot naše socialistične revolucije je dala tej revoluciji izredno široko množično bazo in podporo in omogočila hitro proces socialistične graditve po vojni. Obenem pa je seveda določila nekatere specifične črte v oblikah in v tempu naše graditve. Kakor pred vojno in med vojno, je tudi po vojni, v periodi obnove in socialistične izgradnje, naša Partija v borbi za socializem na vseh etapah težila za tem, da bi se uprla na čim bolj široko množično bazo. Razume se, ta baza je odvisna od nalog, ki jih ostvarjamo po posameznih etapah naše borbe. Nikdar si nismo delali iluzij, da je mogoče na vseh etapah borbe za socializem imeti enako podporo vseh onih množic, ki so nas podpirale med narodno osvobodilno borbo. Toda, čuditi stvari tako stoji, je vendarle jasno, da bi naša Partija postopala napačno, če bi izživljala zaostrovane razredne borbe na posameznih sektorjih preje, predno dozore objektivni pogoji za ofenzivno akcijo Partije in delovnega ljudstva. V tej borbi za najširšo množično bazo na vseh etapah naše borbe je bila moč naše Partije v preteklosti in v tem je moč taktike naše Partije tudi v borbi za socialistično izgradnjo. Razumljivo je, da široka podpora ljudskih množic ne samo, da olajšuje proces naše socialistične graditve in mobilizira ogromne ljudske energije, ampak istočasno daje vse naše socialistične izgradnje mnogo demokratičnejše oblike kakor bi to bilo sicer, če naša Partija ne bi imela take široke podpore in če bi ostanki kapitalizma uspeli vezati nase znatnejši del ljudskih množic.

Potem je prišel na klevetniško kampanjo proti KPJ.

»Izgleda, da na vse to pozabljajo tisti površni kritiki iz drugih kompartij, ki danes napadajo našo Partijo in njevo politiko. Oni, izgleda, ne vidijo, da udarjajo po Partiji, udarjajo po naši socialistični revoluciji in njevi pridobitvah in da podpirajo s tem odpor razbitih ostankov starega kapitalističnega sistema. Ni slučaj, da tisti redki poindinci, ki so v sedanjih pogojih odpadli od naše Partije, niso oni naši revolucionarni kadri, ki so s svojo zvestobo Partiji in marksizmu-leninizmu osigurali zmago socialistične revolucije v naši deželi, ampak da so to prav tisti ostanki oportunitizma v naši Partiji in novi tuji oportunistični elementi v naši Partiji, ki so kapitalizem pred zgodovinskimi nalogami naše revolucije in pred težkočami naše socialistične izgradnje. Notranja logika socialistične revolucije je neizprosna. Vsi poskusi zaviranja socialistične izgradnje od strani oportunističnih in sektaških elementov v naši deželi se morajo neizbežno povezati z odporom kapitalističnih ostankov proti socialistični izgradnji, a to se pravi na liniji borbe za restavracijo kapitalizma.

»Prav nič drugače ne izgledajo stvari niti na zunanje politični areni. Klevetniška kampanja, ki jo vodi danes tisk nekaterih komunističnih strank proti naši Partiji, se povezuje z mednarodnim imperializmom in napadom na našo socialistično izgradnjo.

»Vi vsi veste, tovariši, da nam kritiki iz nekaterih drugih komunističnih partijskih govorov, da smo mi »izdali« stvar mednarodnega delavskega gibanja in ant imperialistične borbe s tem, da nismo priznali pravilnosti obtožb proti nam, ki so bile iznešene v resoluciji Informbiroja. Konkretni argumentov za tako obtožbo seveda nimajo nobenih in jih tudi ne morejo imeti. O tem,

all smo mi izdali mednarodno delavsko gibanje ali ga nismo izdali, se ne more soditi po tem, ali smo sprejeli ali nismo sprejeli absurdnih obtožb iz resolucije Informbiroja, marveč po tem, kakšen je naš odnos do reakcionarnih sil kapitalizma v naši lastni deželi in v mednarodnem merilu. Kar se pa tega tiče, dovolj jasno govore vsak dan znova konkretne borbe, ki jih naša Partija vodi v sedanjem času. Vi ste najboljši pričje naše dosledne revolucionarne borbe proti ostankom kapitalističnega sistema, a ves svet je danes pričja naše ant imperialistične

riju. Vse, do poslednje pikice, vse, kar je bilo iznešeno v zadnjem času o takozvani naši politiki približevanja imperialističnemu svetu, je navadna laž ali izmišljotina, in ker ima laž — kakor vsi veste kratke noge, zaradi tega jo dogodki vsak dan sproti demantirajo.

Ko je prikazal zvestobo KPJ socialistični revoluciji in stvari mednarodnega delavskega gibanja ter ant imperialistične fronte je tov. Kardelj naglasil:

»Konec koncev je v velikih družbenih nasprotjih današnje dobe bistvena borba za socializem in praktični rezultati na liniji te borbe.

Potemtakem: zgraditev socializma v naši deželi in dosledna ant imperialistična borba naše Partije, to sta dva faktorja, ki bosta končno vseskozi demantirala to klevetniško gonjo, ki jo danes vodijo proti nam. Za zdaj je ta gonja imela samo en rezultat: dokazala je, da je potrebno metode, ki so karakteristične za to gonjo, likvidirati v mednarodnem delavskem gibanju, a v prvi vrsti v odnosih med socialističnimi deželami, kajti one jim prinašajo samo škodo.

Mi lahko s popolno uverjenostjo gledamo v prihodnost iz preprostega razloga, ker je naša Partija ne samo zvesta prot imperialistični borbi in socializmu, ampak je med prvoborci na tej fronti. Ona je med vojno in po vojni dala dragocen prispevek v zakladnico izkušenj in uspehov mednarodnega delavskega in prot imperialističnega gibanja in bo v borbi za socializem tudi dalje razvijala vse ustvarjalne sile svojega ljudstva. Naša Partija s tem, Titom na čelu je bila in ostane med prvoborci na fronti socializma.

Tovariši, tovarišice! Iz referatov na V. kongresu KPJ in iz referata tov. Marinka na tem kongresu ste videli, da je naša Partija lahko zmagovala predvsem zato, ker je bila oborožena z marksistično-leninistično teorijo, ker ji je ta služila kot navodilo za akcijo, ker ji je ta teorija odkrivala perspektive razvoja in ker se je znala posluževati te teorije kot neobhodnega vsakdanjega orožja v odbranju oblik borbe in organizacije samega delavskega razreda in njegovih delovnih in demokratskih zaveznikov. Marksistično-leninistična analiza naše stvarnosti je naš Partiji v vseh situacijah odkrivala, kje so osnovne borbene sile, kje je prijatelj in zaveznik, kje je sovražnik in njegova glavna sila, kje je koleblji-

višjih form borbe in organizacije delavskih množic in ne znajo držati te množice v stalni in budni aktivnosti in borbi proti sovražniku. Tem slabostim, ki jih naše partijske organizacije v Sloveniji zlasti močno izražajo, je treba napovedati odločen boj, kajti v nasprotnem primeru se bo taka organizacija utopila v praktičnem in ne bo v stanu ne samo z zadostno odločnostjo, ampak tudi s potrebnim znanjem voditi bitko za likvidacijo kapitalističnih ostankov v naši deželi.

Za vsakogar od nas je brez dvoma jasno na primer, da je zveza delavcev, delovnih kmetov in vsega delovnega ljudstva organizacijsko zajeta v Osvobodilni fronti oziroma v Ljudski fronti na čelu z delavskim razredom, osnovna oblika organizacije delovnih množic v borbi za socializem. Osvobodilna fronta je politična baza ljudske oblasti, aktivna vojska na fronti socializma in najvažnejše organizacijsko orožje za vzgojo delovnih množic v duhu socializma.

In vendar je dejstvo, da mnoge naše organizacije zanemarjajo delo na utrjevanju in večji mobilizaciji organizacij Osvobodilne fronte v borbi za socializem. Za vsakogar od nas mora biti jasno, da je notranja učvrstitev Osvobodilne fronte in vsake njene poedine organizacije krepitev vodilne vloge delavcev in delovnih kmetov v teh organizacijah in izločanje vseh tistih, ki se skušajo prikriti v organizacijah OF, da bi zavirali borbo za socializem, da je vse to danes neobhodni pogoj uspešne borbe za socializem, a v prvi vrsti za socialistično preobrazbo naše vasi. In vendar mnoge naše partijske organizacije nevarno zanemarjajo te naloge, s čimer prav za prav mečejo iz rok svoje najefikasnije orožje v borbi za mobilizacijo delovnih množic v socialistični graditvi.

Vsem nam je prav tako jasno, da se vrši sedaj glavna bitka proti ostankom kapitalizma v naši deželi na vasi. Bogati gruntarji držve v rokah mnogo zemlje, glavne tržne viške, držve v rokah kruh, masl, meso in vse tisto, v čemer naše delovne množice po mestih in drugi delovni ljudje trpe pomanjkanje. Ti vaški magnati so obenem središče kapitalistične špekulacije na področju trgovine in delajo vse mogoče te zavre naše socialistični graditvi v mestu in na vasi.

To dejstvo se seveda ne odraža samo na področju gospodarstva, ampak ima tudi svoje politične posledice. Kapitalistični elementi delajo ne samo odpor socialističnim meram ljudske oblasti, ampak se poskušajo tudi politično nasloniti na del delovnih kmečkih množic, predvsem na srednje kmečke množice, a včasih potegnejo za seboj celo male kmete, zlasti tam, kjer izkoriščajo zaostalost teh množic, njihove religiozne predsodke itd.

Politika naše Partije na vasi je danes v svoji osnovi politika potiskanja in omejevanja kapitalističnih elementov, toda prav zaradi tega smemo tem manj zanemarjati borbo in razkrinkavanje teh elementov kot lažnivih »prijateljev« in zaveznikov srednjega kmeta ali kmečkega ljudstva sploh. Borba za izolacijo teh elementov od osnovnih kmečkih delovnih množic je zato danes glavna politična naloga naše Partije na vasi. A vendar, kljub temu, da je linija naše Partije v tem pogledu povsem jasna, nekatere naše partijske organizacije temeljito zaostajajo v tej borbi. Marsikje se je udomacil gnil liberalni odnos nasproti takim kapitalističnim elementom, ki na ta način dobivajo možnost, da se politično aktivirajo. Kjer so naše partijske organizacije pravilno postavile to vprašanje, vidimo povsem drugačne rezultate. Tam se uspešno razvijajo zadruge v socialističnem duhu, tam se uspešno razbija kapitalistična špekulacija, tam so kapitalistični elementi izgubili možnost, da bi se v obrambi svojih eksploatatorskih kapitalističnih elementov naslanjali na del drugih kmečkih množic. Ker pa so šle partijske organizacije po poti prikrievanja razrednih nasprotij na vasi, je tam bogati vaški gruntar uspel ne samo ohraniti svoje ekonomske pozicije, ampak tudi izvajati svoj vpliv na del kmečkih množic.

Potrebno je potemtakem odločneje udariti po takih oportunističnih tendencah in mobilizirati naše partijske organizacije in pod njihovim vodstvom ostale množične organizacije brez izjeme, da bodo saboterske kapitalistične elemente na vasi pokazale delovnim množicam v njihovi pravi podobi, da jih bodo prisilile na izvrševanje njihovih obveznosti nasproti državi in ljudstvu, da bodo znale

razkrinkati vse njihove poskuse, prikrivati svoje eksploatatorske kapitalistične tendence z lažnimi političnimi parolami in izkoriščati politično zaostalost dela naših delovnih množic.

Govorec o razredni borbi na vasi je tov. Kardelj dejal:

»Potrebno je tudi zaostri politiko odborov naše Osvobodilne fronte. Mnogo je že narejenega v tej smeri in marsikje so naše partijske organizacije v veliki meri uspele organizacijo Osvobodilne fronte mobilizirati proti vsem poizkusom sabotaže s strani kapitalističnih elementov in njihovih zaveznikov na vasi. Toda še vedno so tudi take partijske organizacije, ki na odbore OF gledajo kot na nekako društvo za vsesplošno slovo in za prikrievanje stvarne razredne borbe, ki se bije na vasi. Taka politika je škodljiva z dveh razlogov. Predvsem taka politika omogoča kapitalističnim in drugim reakcionarnim elementom, da se maskirajo in da tako lažje izvajajo svoj politični vpliv na množice delovnega ljudstva. A po drugi strani vodi taka politika k neizbežnemu paraliziranju organizacije Osvobodilne fronte kot borbenega organa naše socialistične graditve.

V tej zvezi se mi zdi potrebno in zlasti važno opozoriti na mnoge nedostanke naših partijskih organizacij v Sloveniji v borbi proti ostankom kapitalizma in proti trdovrtnim poskusom izkoriščanja religioznih čustev dela naših delovnih množic za reakcionarne politične cilje ostankov kapitalizma in reakcije. Tovariši Marinko je v svojem referatu že govoril o tem vprašanju. Hotel bi samo še enkrat podčrtati, da mnoge naše partijske organizacije v Sloveniji kažejo v tem oziru zelo veliko politično nebudnost in da v splošnem podcenjujejo nevarnost akcije reakcionarnih ostankov klerikalizma, ki se naslanjajo zlasti na zaostalost znatnega dela naših kmečkih množic. Danes je dejansko prav v tem glavno oporišče odpora vaških kapitalističnih elementov in ostankov kapitalizma sploh proti socialistični graditvi. Res je, mi nismo nikdar bili in tudi danes nismo za kakršno koli nasilje v borbi proti religioznim predsodkom, ki so danes karakteristični za znaten del naših delovnih množic. Toda ne smemo mešati principa svobode veroizpovedi in opravljanja verskih obredov s škodljivim liberalnim odnosom nasproti poskusom reakcionarnih sil, da verška čustva ljudstva izkoristijo za mobilizacijo teh množic proti ljudski oblasti, proti socialistični graditvi za interese ostankov kapitalizma.

Ko je tov. Kardelj analiziral problematiko kmetijskih združenj, je nadaljeval:

»Treba je imeti stalno pred očmi splošen princip za pravilen razvoj našega združništva: pravilen in koristen je samo tak razvoj kmetijskega združništva, ki vodi k stalni krepitvi socialističnega sektorja na področju poljedeljske proizvodnje, to se pravi, ki stalno krepi socialistični fond sredstev proizvodnje in ki po drugi strani z vso aktivnostjo deluje v smeri omejevanja in potiskovanja kapitalističnih elementov na vasi. Čim naše partijske organizacije izgube ta princip izpred oči, pridejo v nevarnost, da bodo pod firmo razvijanja »umnega kmetijstva« v resnici krepile kapitalistične elemente na vasi.

Tovariši, tovarišice.

Iznesel sem teh par vprašanj v dlakavi predvsem zato, da bi na primeru dokazal, do kakšnih principelnih napak lahko privede suhi praktičizem v delu naših partijskih organizacij. Razume se, da se mora naš partijski komite in vsaka naša partijska organizacija baviti z reševanjem vseh mogočih tekočih dnevnih vprašanj, toda kar je pri tem najvažnejše je to, da nikdar ne izgubi izpred oči celotne slike razporeda razrednih sil na naši današnji areni razredne borbe in da vsako tekoče vprašanje rešuje tako, da prispeva k stalni krepitvi socialističnih sil nasproti ostankom kapitalizma.

Mi moramo, tovariši in tovarišice, na tem kongresu skleniti, da bodo vse organizacije Komunistične partije Slovenije ki ima za seboj tako junško in slavno pot in tako bogato revolucionarno tradicijo napovedale neizprosno boj vsem tistim slabostim, ki nas zavirajo na poti mobilizacije vseh sil Partije, delavskega razreda in vsega delovnega ljudstva v veliki bitki za socializem, za srečo in blagostanje našega delovnega ljudstva v Sloveniji in v vsej Jugoslaviji.

NADALJEVANJE RAZPRAVE O POLITIČNEM POROČILU CENTRALNEGA KOMITEJA KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Govor člana Poltbiroja (K KPJ) tovariša Franca Leskoška

Tov. Leskošek je v svojem govoru med drugim rekel: V drugem letu našega petletnega plana se naša industrija zelo razvila in okreplila. V nadaljnjih letih našega petletnega plana je predvidena nova razširitev, ki bo zahtevala še večjo mobilizacijo, boljše izkoriščanje kapacitete, doslednejšo plansko razdelitev delovne sile in še večjo delovno disciplino pri izvrševanju plana.

odborji itd. še niso preštudirali metodologije planiranja, čeprav bi morali. Pri teh ljudeh, organizacijah in odborih je nastal odpor proti planiranju. Nova metodologija planiranja nam daje možnost, da zajamemo vse potrebne pokazatelje, jih razčlenimo in zopet skupiramo. Ako hočemo pravilno planirati, moramo poznati vse elemente naše proizvodnje: 1. kapaciteto proizvodnih sredstev, 2. potrebne surovine in pomožne materiale, 3. potrebno delovno silo. Mnogo njih, ki imajo opravka z na-

preizkušnje, da je v tovarni preveč delovne sile, da ni pravilno razdeljena na produkcijo in režijo, odkrije, da se ne izpolnjuje plan, da tovarna ne dela planiranega asortimenta itd. Skratka, odkrije stvari, ki jih mora videti operativno vodstvo poznati, da bi moglo pravilno presoditi razmere v tovarni, da bi moglo pravilno vršiti vodstvo podjetij. Partijske organizacije morajo odpor proti evidenci zloniti kjer koli se kaže. Dobra evidenca je polovica planiranja. Dobra evidenca je točna kontrola. V odklanjanju odpora proti planiranju in pri izpolnitvi evidenc morajo partijske organizacije organizirati masovno kontrolo, to je kontrolo vseh delavcev v podjetju in v drugih gospodarskih sektorjih. Naj delavci zahtevajo obnavljanje grafikonov na vidnem mestu, tako da lahko vsak delavec vidi, ali je evidentirano njegovo delo. Pri taki kontroli bodo tudi lahko ugotovili, ali je njihovo delo pravilno planirano. Evidenca mora postati tudi sredstvo partijskega vodstva. Brez dobre evidenc ni pravih planiranj.

Pri izvajanju plana je potrebna delovna disciplina, vendar ne samo pri delavcih, temveč povsod, na vsakem področju naše delavnosti od ministrstva do podjetja, do zadruge, do poljedelskega gospodarstva, do trgovine. V plan je vključena vsa delovna sila, vse surovine, vključena je vsa prehrana in vse, kar je predvideno za izvajanje plana. Zato je tukaj potrebna največja disciplina, da je vse pravočasno na mestu. Vsaka zamujena delovna ura je izgubljena. Vsako čakanje na material in na surovine domačega izvora je zguba na čas. Vsako neizkoriščanje stroja pomeni veliko škodo.

vođstvom tov. Tita in Kardelja vedno v skladu z odnosom sil v svetu. Pred narodno osvobodilno vojno je postajala naša Partija to upravljanje kot upravljanje borbe za narodno obrambo Jugoslavije in njenih narodov pred grožnjo fašistične agresije in pred grožnjo fašističnega razkosanja Jugoslavije v smislu obrambe meje Jugoslavije. Zato naša Partija pred vojno upravljanje družite slovenskega naroda ni postajala kot upravljanje neposredne akcije, ampak ga je postavljala v direktno odvisnost od moči vseh ljudskih sil v borbi proti Hitlerjevemu in Mussolinijevemu fašizmu. Ob okupaciji Jugoslavije je naša Partija smatrala za svojo internacionalno dolžnost, da ob organiziranju vsenarodne ustaje in oborožene borbe proti okupatorju pomaga in organizira enako borbo tudi v tistih delih slovenskega naroda, ki so po versajskem miru pripadli Italiji oziroma Avstriji. Tedaj je borba za nacionalno osvoboditev in združitve slovenskega naroda bila odvisna od uspešnosti oborožene borbe proti fašističnemu okupatorju. Tako je tudi naša Partija postavljala to upravljanje. Razvijanje nacionalne revolucije in borba za nacionalno združitve je takrat močno krepila borbo proti fašizmu in slabi fašistične sile na tem teritoriju. Ze takrat bi ob pravilnem postavljanju odločne borbe proti fašizmu v sami Italiji in Avstriji morala nacionalna borba slovenskega naroda samo krepiti njihovo borbo proti fašizmu in samo utrjevati vođevo vlogo proletariata v tej borbi. Da takrat ta borba v ničemer ni slabila mobilizacije protifašističnih sil italijanskega in avstrijskega naroda, dokazuje samo dejstvo, da so se Italijani v Trstu, Trzinu in Furlaniji najodločnejše priključili oboženi protifašistični borbi in so s pomočjo Narodno osvobodilne vojske Jugoslavije formirali svoje najbolje oborožene edinice. Prav tako so bile s pomočjo koroških protifašističnih oboženi edinic formirane tudi edine obožene grupe Avstrijev v borbi proti fašizmu.

so sile demokracije danes močnejše, kakor so bile kdaj koli, da so imperialisti v vse večji zalet, ko se jim majoje tla v useh delih sveta. Danes so pozicije imperializma močno omajane v useh delih Evrope, imperializem doživlja iz dneva v dan hujše udarce od stotimilijonskih množic delovnega ljudstva Kitajske, iz dneva v dan močnejše udarce od nacionalno-osvobodilnih gibanj kolonialnih narodov. V matičnih imperialističnih deželah se vse bolj utrjuje odločnost borbe delavskega razreda, vsi napori imperialistov, da bi v svojih imperialističnih deželah razbili enotno sindikalno gibanje, se propadli. Danes se že vidi, da vodi Marshallov načrt k vse večjemu osiromašenju delovnega ljudstva Evrope in k dibanju novega vala direktnih borb delavskega razreda s silami imperializma.

Franca Leskoška

spodarstvu. O tej disciplini le treba govoriti v vseh naših partijskih organizacijah in vsem komunistom, ki imajo vodilno ali izvrševalno nalogo v našem gospodarstvu, tej disciplini se morajo podvreči tudi vsi ostali, ki v našem gospodarstvu delajo. Planski disciplini se morajo podvreči vsi. Proti planski disciplini vladajo še danes ostanki odpora, kljub temu, da že prihajamo v tretje leto planskega gospodarstva. Celotni nekateri komunistični vlada odpor, da ne govorim o strokovnjakih po podjetjih, v ustanovah, pri ljudskih in mestnih odborih. Prehod iz kapitalističnega gospodarstva v socialistično gospodarstvo ni lahek, posebno pa še ne za tiste, ki jim je vikorenjen stari sistem in stari način vodstva in dela. Ne bom trdil, da stari kapitalisti niso imeli svojega plana. Imeli so ga, ali imeli so vsak svojega. Vsi ti plani pa niso bili ena sama državna celota, temveč družbena anarhija. Vsak kapitalist je produciral le to, pri čemer je največ zaslužil, ne pa to, kar je potrebno za ljudstvo. V socialističnem gospodarstvu se producira za potrebe ljudstva, zaradi tega pa je neobhoden edinstven plan, ki vsebuje vse potrebe ljudstva in vse možnosti naše proizvodnje. Za planiranje vsedržavnega plana pa je potrebna disciplina planiranja. Planska komisija je izdelala metodologijo planiranja za leto 1949. Ta metodologija, ki se je izpopolnjevala, že jasno vsebuje socialistično teorijo planiranja in dveletno lastno izkušnjo planiranja, kar nam omogoča mnogo boljše, mnogo točnejše, mnogo preglednejše in hitrejšo planiranje. Mnogo ljudi, ki so zaposleni pri planiranju, in tudi naše partijske organizacije, ljudski

simi tovarnami, zadrugami, poljedelstvom itd., ne pozna kapacitete podjetij, strojnega parka, kapacitete poljedelske proizvodnje itd.; zato pogrešno planirajo. Ker pogrešno planirajo kapaciteto podjetij, je naravno, da pogrešno planirajo tudi potrebo surovin, da planirajo premalo ali preveč surovin. Iz napačnega planiranja kapacitete in surovin izhaja tudi napačno planiranje delovne sile. Kakšne so naše dosedanje izkušnje? Za leto 1948 so podjetja zahtevala mnogo večjo količino surovin, kakor je bila potrebna. Za leto 1948 so bile zahtevane surovine, ki sploh niso bile potrebne za izvrševanje plana itd. V tem letu ne bodo uvožene vse zahtevane surovine, vendar pa bo večina podjetij z malo večjim naporom izvršila plan, za leto 1948 je bila zahtevana delovna sila, ki ni bila potrebna za izvrševanje plana, odnosi je bila planirana s strani podjetij nepravilno, tako da delovna sila ni mogla biti povsod pravilno razdeljena. Vse to se je moglo zgoditi samo zaradi tega, ker v podjetjih navzgor še ni bilo dobre evidenc, ker se isti ljudje, ki se upirajo planiranju, upirajo tudi evidenci. Napačnemu planiranju je vedno vzrok slaba evidenca ali pa pomanjkanje evidenc. Zakaj je odpor zoper evidenco? Odpor je zato, ker evidenca mnogo odkrije. Odkrije na primer, da je v tovarni na zalogi preveč surovin, da je v tovarni material, ki sploh ni potreben za izvršitev plana v tem letu, odkrije preveliko porabo surovin, energije in materiala, odkrije, da niso postavljene vse norme ali pa so norme

ni planirani, da je v tovarni preveč delovne sile, da ni pravilno razdeljena na produkcijo in režijo, odkrije, da se ne izpolnjuje plan, da tovarna ne dela planiranega asortimenta itd. Skratka, odkrije stvari, ki jih mora videti operativno vodstvo poznati, da bi moglo pravilno presoditi razmere v tovarni, da bi moglo pravilno vršiti vodstvo podjetij. Partijske organizacije morajo odpor proti evidenci zloniti kjer koli se kaže. Dobra evidenca je polovica planiranja. Dobra evidenca je točna kontrola. V odklanjanju odpora proti planiranju in pri izpolnitvi evidenc morajo partijske organizacije organizirati masovno kontrolo, to je kontrolo vseh delavcev v podjetju in v drugih gospodarskih sektorjih. Naj delavci zahtevajo obnavljanje grafikonov na vidnem mestu, tako da lahko vsak delavec vidi, ali je evidentirano njegovo delo. Pri taki kontroli bodo tudi lahko ugotovili, ali je njihovo delo pravilno planirano. Evidenca mora postati tudi sredstvo partijskega vodstva. Brez dobre evidenc ni pravih planiranj. Pri izvajanju plana je potrebna delovna disciplina, vendar ne samo pri delavcih, temveč povsod, na vsakem področju naše delavnosti od ministrstva do podjetja, do zadruge, do poljedelskega gospodarstva, do trgovine. V plan je vključena vsa delovna sila, vse surovine, vključena je vsa prehrana in vse, kar je predvideno za izvajanje plana. Zato je tukaj potrebna največja disciplina, da je vse pravočasno na mestu. Vsaka zamujena delovna ura je izgubljena. Vsako čakanje na material in na surovine domačega izvora je zguba na čas. Vsako neizkoriščanje stroja pomeni veliko škodo.

vođstvom tov. Tita in Kardelja vedno v skladu z odnosom sil v svetu. Pred narodno osvobodilno vojno je postajala naša Partija to upravljanje kot upravljanje borbe za narodno obrambo Jugoslavije in njenih narodov pred grožnjo fašistične agresije in pred grožnjo fašističnega razkosanja Jugoslavije v smislu obrambe meje Jugoslavije. Zato naša Partija pred vojno upravljanje družite slovenskega naroda ni postajala kot upravljanje neposredne akcije, ampak ga je postavljala v direktno odvisnost od moči vseh ljudskih sil v borbi proti Hitlerjevemu in Mussolinijevemu fašizmu. Ob okupaciji Jugoslavije je naša Partija smatrala za svojo internacionalno dolžnost, da ob organiziranju vsenarodne ustaje in oborožene borbe proti okupatorju pomaga in organizira enako borbo tudi v tistih delih slovenskega naroda, ki so po versajskem miru pripadli Italiji oziroma Avstriji. Tedaj je borba za nacionalno osvoboditev in združitve slovenskega naroda bila odvisna od uspešnosti oborožene borbe proti fašističnemu okupatorju. Tako je tudi naša Partija postavljala to upravljanje. Razvijanje nacionalne revolucije in borba za nacionalno združitve je takrat močno krepila borbo proti fašizmu in slabi fašistične sile na tem teritoriju. Ze takrat bi ob pravilnem postavljanju odločne borbe proti fašizmu v sami Italiji in Avstriji morala nacionalna borba slovenskega naroda samo krepiti njihovo borbo proti fašizmu in samo utrjevati vođevo vlogo proletariata v tej borbi. Da takrat ta borba v ničemer ni slabila mobilizacije protifašističnih sil italijanskega in avstrijskega naroda, dokazuje samo dejstvo, da so se Italijani v Trstu, Trzinu in Furlaniji najodločnejše priključili oboženi protifašistični borbi in so s pomočjo Narodno osvobodilne vojske Jugoslavije formirali svoje najbolje oborožene edinice. Prav tako so bile s pomočjo koroških protifašističnih oboženi edinic formirane tudi edine obožene grupe Avstrijev v borbi proti fašizmu.

letih so se vršile ogromne stavke po vsej Sloveniji; železničarska stavka, stavka rudarjev, stavke, v katerih je izgubil slovenski proletariati veliko število svojih najboljših sinov v boju proti reakciji. Če bi naj soditi Partijo tistih časov po razpoložljivosti in pripravljenosti množic, bi rekli, da je imela Partija že tedaj v sebi vse žiljavne sile za najlepši nadaljnji razvoj. Med voditelji pa je vladala nejasnost in so se med seboj pripravili zaradi resnih in malenkostnih vprašanj. Bilo je mnogo nejasnosti in nesporazumevanja zaradi narodnega vprašanja, nerazumevanje glede kmečkega vprašanja itd. Zlasti kar se tiče delavske fronte niso voditelji v tistih časih razumeli tozadevnih navodil, ki jih je bila dala glede enotne delavske fronte III. Internacionalna, ki seveda niso mogla biti podobna temu, kar je bilo ustvarjenega v Jugoslaviji z ljudsko fronto v dobi osvobodilnega boja. Eni so hoteli uresničiti enotno fronto samo od spodaj, brez socialdemokratskih in drugih voditeljev in bili mišljenja, da je enotna fronta le »manever«. Ta beseda »manever«, ki jo je bilo slišati precej pogosto iz ust takratnih voditeljev in ki jo je bilo slišati po vsem svetu med prvimi komunističnimi voditelji je prinesla veliko zmedo v tedanje komunistične vrste. Zapadnim komunistom še ni bilo jasno, da komunisti ne delajo »manevrov«, da ne manevrirajo, da ne obljubljajo eno, delajo pa drugo. Tudi nacionalno vprašanje jim je bilo »manever« in tudi kmečko vprašanje jim je bilo »manever«. Zato je bilo zanje v skladu, če so smatrali tudi vprašanje enotne fronte samo kot »manever«. Jasno, da je bilo tako gledanje na vprašanje enotne fronte za komuniste napačno. Eno so torej smatrali, da je mogoče priti do enotne fronte samo od spodaj navzgor. Drugi pa so že takto daleč, da so zaradi enotne fronte likvidirali KP in ustanovili »delavsko stranko«, v kateri so se »vzdružili«. Komunistične partije združili z najboljšimi delničarskimi socialdemokrati. To je bil drugi ekstrem. Namesto, da bi bili ustanovljali sekcije »Neodvisne proletarske partije«, ki se je bila takrat ustanovila v Beogradu z namenom, da bi zopet zbrala in organizirala raztresene in desorganizirane komunistične vrste, so uganjali slovenski separatizem in hodili v Beograd zagotavljati vladi, da niso več komunisti. Na ta način so hoteli izolirati slovenski proletariati in odsekati slovensko ljudstvo od bratskega srbskega ljudstva in od drugih bratskih jugoslovnskih narodov. Interesantno je dejstvo, da so delali (vseeno če zavedo ali ne) za tako izoliranje slovenskega delavskega gibanja po eni strani socialdemokrati, po drugi strani pa tudi nekateri »komunistični« voditelji. Položaj delavstva v Jugoslaviji in torej tudi v Sloveniji je

bil po »Obznani« in še bolj po tem, ko je bil sprejet zakon o zaščiti države, zares neznošen, strašen. Komunistična Internacionalna je izdala v tistih letih zaradi reakcije in zaradi belega terorja v Jugoslaviji dva proglaša na mednarodni proletariati za obrambo proletariata in delavstva v Jugoslaviji. Procesi v Jugoslaviji so se vrstili drug za drugim. Na teh procesih je bilo obsojenih na tisoče delavcev, med njimi največ komunistov. Ljudstvo Jugoslavije je bilo v krepilnih imperialistov, ki so sesali njegovo kri. Socialni demokracije pa so komuniste ovajali, izključevali jih iz sindikatov, obenem pa sprejemali iz rok buržoaznih vlad kot plačilo za svoje izdajstvo, imetje svobodnih sindikatov, ki jih je vlada v Beogradu razpuščala. Zaradi takih razmer, v katerih je bil proletariati in zaradi neradovnosti takratnih voditeljev komunističnega gibanja je začelo komunistično gibanje v Sloveniji upadati in nazadnje samo še živetariti. Tja do približno leta 1930 slovenski proletariati ni še uspel dati iz svoje srede dobre, zveste in sposobne voditelje. Primorski komunisti, ki so bili takrat pod Italijo, so v svojem glasilu »Delo« žigosali komunistične voditelje Slovenije, seveda je vprašanje, če so jih žigosali s pravih stališč. Misel, ki je bila svojčas močno razširjena, da je bilo komunistično gibanje na Primorskem od vsega začetka do konca brez uspešnih napak, ta misel je uspešno napačna. Ni bilo frakcij na Primorskem to je res, toda odklonov je bilo kolikor hočete. Samo da primorski komunistični voditelji niso vedno in pravočasno odkloni spoznavali, ugotavljali in se zato niso vedno proti njim odločno borili. Medtem pa je nastajalo in nastalo v Jugoslaviji komunistično mladinsko gibanje. Najprej je to gibanje nastalo v Sloveniji in sicer z ustanovitvijo mladinskega izobraževalnega društva »Iskra«, ki je kmalu začelo izdajati svoj list »Proletarska mladina«. V letih 1927 in najmanj tja do leta 1930 je slovenska komunistična mladina v marsičem vršila funkcije Partije. Iz mladinskega gibanja sta zrastle med drugimi tudi voditelji komunističnega gibanja v Sloveniji in Jugoslaviji tov. Kardelj in Kidrič. Danes vodi naša Partija grajen socializma v naši slovenski državi. Tem manj je za nas vse nerazumljiva kričevna kampanja Informbiroja proti takim voditeljem. Take Partije kot je KPJ in kot je naša KPS ne zgradiš od dones do jutri. Potrebno je bilo dvajset let in več težkega, umnega, intenzivnega in udarnega dela. S Partijo so zrasli tudi njeni sedanji voditelji. Zato je naša Partija tako tesno povezana s svojimi voditelji, da udarja po njej, kdor koli hoče udarjati po njenih voditeljih.

Govor tovariša Ivana Regenta

Tov. Ivan Regent je v svojem govoru med drugim dejal: Doba po prvi imperialistični svetovni vojni je tako rekoč doba formiranja komunističnih partij. Ustanavljanje komunističnih partij je postalo takrat za proletariati nujno v vseh deželah brez vsake izjeme. Sicer bi bil ostal proletariati vsake posamezne dežele v dobi proletarskih revolucij, ki se je bila začela z Oktobersko revolucijo brez revolucionarnega vodstva, brez svojega generalnega štaba. Slovenski proletariati ni mogel biti tu izjema. Proces formiranja komunističnih partij ni šel gladko. Skoraj vsi prvo boritelji komunističnih partij zlasti v Evropi so izšli iz socialdemokratskih strank, zato so prinesli s seboj v komunistično gibanje vseumogoče ostanke socialdemokratske miselnosti in socialdemokratskih navad. Tipičen primer je za nas dejstvo, da sta sklicala kongres zedinjenja v Beogradu Lapčević in Topalović in da sta ostala v KPJ, čeprav kot opozicija, tudi po Vukovarskem kongresu, na katerem sta bila celo izvoljena v Izvršni odbor. Revolucionarno gibanje je bilo zajelo tudi malomeščanske intelektualce, ki so silili v komunistične partije in prinašali vanje svojo malomeščansko miselnost in malomeščanske občutje. Marksistična - leninistična vprašanja revolucije so bila povsem se tuja, tudi najboljšim. Od tod sektaštvo, levičarstvo, oportunitizem in najrazličnejši odkloni v prvi dobi formiranja komunističnih partij, od tod tudi frakcionizem. Razume se, da so imeli vsega tega dovolj tudi pri nas.

letih so se vršile ogromne stavke po vsej Sloveniji; železničarska stavka, stavka rudarjev, stavke, v katerih je izgubil slovenski proletariati veliko število svojih najboljših sinov v boju proti reakciji. Če bi naj soditi Partijo tistih časov po razpoložljivosti in pripravljenosti množic, bi rekli, da je imela Partija že tedaj v sebi vse žiljavne sile za najlepši nadaljnji razvoj. Med voditelji pa je vladala nejasnost in so se med seboj pripravili zaradi resnih in malenkostnih vprašanj. Bilo je mnogo nejasnosti in nesporazumevanja zaradi narodnega vprašanja, nerazumevanje glede kmečkega vprašanja itd. Zlasti kar se tiče delavske fronte niso voditelji v tistih časih razumeli tozadevnih navodil, ki jih je bila dala glede enotne delavske fronte III. Internacionalna, ki seveda niso mogla biti podobna temu, kar je bilo ustvarjenega v Jugoslaviji z ljudsko fronto v dobi osvobodilnega boja. Eni so hoteli uresničiti enotno fronto samo od spodaj, brez socialdemokratskih in drugih voditeljev in bili mišljenja, da je enotna fronta le »manever«. Ta beseda »manever«, ki jo je bilo slišati precej pogosto iz ust takratnih voditeljev in ki jo je bilo slišati po vsem svetu med prvimi komunističnimi voditelji je prinesla veliko zmedo v tedanje komunistične vrste. Zapadnim komunistom še ni bilo jasno, da komunisti ne delajo »manevrov«, da ne manevrirajo, da ne obljubljajo eno, delajo pa drugo. Tudi nacionalno vprašanje jim je bilo »manever« in tudi kmečko vprašanje jim je bilo »manever«. Zato je bilo zanje v skladu, če so smatrali tudi vprašanje enotne fronte samo kot »manever«. Jasno, da je bilo tako gledanje na vprašanje enotne fronte za komuniste napačno. Eno so torej smatrali, da je mogoče priti do enotne fronte samo od spodaj navzgor. Drugi pa so že takto daleč, da so zaradi enotne fronte likvidirali KP in ustanovili »delavsko stranko«, v kateri so se »vzdružili«. Komunistične partije združili z najboljšimi delničarskimi socialdemokrati. To je bil drugi ekstrem. Namesto, da bi bili ustanovljali sekcije »Neodvisne proletarske partije«, ki se je bila takrat ustanovila v Beogradu z namenom, da bi zopet zbrala in organizirala raztresene in desorganizirane komunistične vrste, so uganjali slovenski separatizem in hodili v Beograd zagotavljati vladi, da niso več komunisti. Na ta način so hoteli izolirati slovenski proletariati in odsekati slovensko ljudstvo od bratskega srbskega ljudstva in od drugih bratskih jugoslovnskih narodov. Interesantno je dejstvo, da so delali (vseeno če zavedo ali ne) za tako izoliranje slovenskega delavskega gibanja po eni strani socialdemokrati, po drugi strani pa tudi nekateri »komunistični« voditelji. Položaj delavstva v Jugoslaviji in torej tudi v Sloveniji je

bil po »Obznani« in še bolj po tem, ko je bil sprejet zakon o zaščiti države, zares neznošen, strašen. Komunistična Internacionalna je izdala v tistih letih zaradi reakcije in zaradi belega terorja v Jugoslaviji dva proglaša na mednarodni proletariati za obrambo proletariata in delavstva v Jugoslaviji. Procesi v Jugoslaviji so se vrstili drug za drugim. Na teh procesih je bilo obsojenih na tisoče delavcev, med njimi največ komunistov. Ljudstvo Jugoslavije je bilo v krepilnih imperialistov, ki so sesali njegovo kri. Socialni demokracije pa so komuniste ovajali, izključevali jih iz sindikatov, obenem pa sprejemali iz rok buržoaznih vlad kot plačilo za svoje izdajstvo, imetje svobodnih sindikatov, ki jih je vlada v Beogradu razpuščala. Zaradi takih razmer, v katerih je bil proletariati in zaradi neradovnosti takratnih voditeljev komunističnega gibanja je začelo komunistično gibanje v Sloveniji upadati in nazadnje samo še živetariti. Tja do približno leta 1930 slovenski proletariati ni še uspel dati iz svoje srede dobre, zveste in sposobne voditelje. Primorski komunisti, ki so bili takrat pod Italijo, so v svojem glasilu »Delo« žigosali komunistične voditelje Slovenije, seveda je vprašanje, če so jih žigosali s pravih stališč. Misel, ki je bila svojčas močno razširjena, da je bilo komunistično gibanje na Primorskem od vsega začetka do konca brez uspešnih napak, ta misel je uspešno napačna. Ni bilo frakcij na Primorskem to je res, toda odklonov je bilo kolikor hočete. Samo da primorski komunistični voditelji niso vedno in pravočasno odkloni spoznavali, ugotavljali in se zato niso vedno proti njim odločno borili. Medtem pa je nastajalo in nastalo v Jugoslaviji komunistično mladinsko gibanje. Najprej je to gibanje nastalo v Sloveniji in sicer z ustanovitvijo mladinskega izobraževalnega društva »Iskra«, ki je kmalu začelo izdajati svoj list »Proletarska mladina«. V letih 1927 in najmanj tja do leta 1930 je slovenska komunistična mladina v marsičem vršila funkcije Partije. Iz mladinskega gibanja sta zrastle med drugimi tudi voditelji komunističnega gibanja v Sloveniji in Jugoslaviji tov. Kardelj in Kidrič. Danes vodi naša Partija grajen socializma v naši slovenski državi. Tem manj je za nas vse nerazumljiva kričevna kampanja Informbiroja proti takim voditeljem. Take Partije kot je KPJ in kot je naša KPS ne zgradiš od dones do jutri. Potrebno je bilo dvajset let in več težkega, umnega, intenzivnega in udarnega dela. S Partijo so zrasli tudi njeni sedanji voditelji. Zato je naša Partija tako tesno povezana s svojimi voditelji, da udarja po njej, kdor koli hoče udarjati po njenih voditeljih.

Govor tovariša Borisa Kraigherja

V diskusiji po političnem referatu tovariša Marinka je govoril tovariš Boris Kraigher o liniji Partije glede na mednarodno politični položaj nove Jugoslavije. Prizkajal je, kako je v času narodno osvobodilne borbe vodila naša Partija istočasno s borbo proti okupatorju tudi ostro borbo proti domačim notranjim sovražnikom. — belogardističnim in plavogardističnim izdajalcem. In ko danes vodi naša Partija v borbi za socializem ostro borbo proti vsem notranjim protijudskimi elementom, se tudi v tej borbi jasno očrtujeta dva tabora v mednarodnem merilu: Tabor sil demokracije in borbe za mir na eni strani in tabor imperializma, sil reakcije na drugi strani. Tov. Kraigher je dejal:

Ze s samim tem dejstvom se tudi jasno opredeljuje mednarodno politični položaj Jugoslavije. Zakaj lahko določimo naš notranji okoreli sovražniki socializma, zadnji ostanki eksploatacijskih razredov v Jugoslaviji: oporo pri zahodnih imperialistih? Zakaj lahko najdemo to oporo pri vseh ključnih zahodnega imperializma, na katero lahko se obrnejo za pomoč? Zakaj jim nudijo to oporo tako predstavniki italijanskih kakor avstrijskih imperialističnih sil, tako predstavniki angleškega ali francoskega imperializma, kakor pred vsem predstavniki ameriškega imperializma? Zato ker imperialistični tabor v celoti, ne gleda na notranja nasprotja, ki so v tem taboru med posameznimi imperialističnimi grupacijami vidljivi v Jugoslaviji enega izmed najhujših stebrov sil socializma, sil demokracije, sil borbe vseh ziranih in kolonialnih narodov proti imperializmu.

nanji politiki zavzemala drugačen odnos do imperializma, kakor ga je v svoji praksi doslej stalno zaznamovala. Ker je Jugoslavija poleg SZ tista država nove ljudske demokracije, ki gre najodločnejše, najsamozavestnejše, z največjo sigurnostjo v socializem in ker je ravno Jugoslavija tista država, ki je poleg SZ najodločnejše mobilizirala vse notranje revolucionarne sile v borbi za uničenje fašizma in za uničenje vseh sil, na katerih se je fašizem lahko razvijal, je tudi jasno, da je v vsej svoji zunanji politiki bila in je stalno najtrdnjeje ob strani SZ v borbi proti zapadnemu imperializmu. Odločna, načelna, samozavestna in dosledno protimperialistična politika nove Jugoslavije, politika, ki jo vodi CK KPJ, ki jo vodi tovariš Tito in Kardelj, je neposreden in nujen, zakonit, edino mogoč odraz dosledne borbe za zgraditev socialistične domovine v naši državi. Ni zato slučaj, da danes v borbi proti notranjim sovražnikom socializma v naši državi; nalezitimo povsod na delo diverzantskih, špijonznih in sabotažnih organizacij zahodnega imperializma.

»Danes nam nekateri očitajo nacionalizem in pozabljanje na našo dolžnost z ozirom na utrjevanje protimperialističnega demokratičnega tabora v zvezi z našo borbo za nacionalno združitve slovenskega naroda. Ta očitke je seveda popolnoma utemeljen in bazira na nerazumevanju vloge borbe za nacionalno osvoboditev in združitve slovenskega naroda za razkrinkavanje nakan imperializma in za slabitev imperialističnega tabora. Borbo slovenskega naroda za njegovo osvoboditev in združitve je vodila KP Slovenije pod vodstvom KP Jugoslavije, pod

vođstvom tov. Tita in Kardelja vedno v skladu z odnosom sil v svetu. Pred narodno osvobodilno vojno je postajala naša Partija to upravljanje kot upravljanje borbe za narodno obrambo Jugoslavije in njenih narodov pred grožnjo fašistične agresije in pred grožnjo fašističnega razkosanja Jugoslavije v smislu obrambe meje Jugoslavije. Zato naša Partija pred vojno upravljanje družite slovenskega naroda ni postajala kot upravljanje neposredne akcije, ampak ga je postavljala v direktno odvisnost od moči vseh ljudskih sil v borbi proti Hitlerjevemu in Mussolinijevemu fašizmu. Ob okupaciji Jugoslavije je naša Partija smatrala za svojo internacionalno dolžnost, da ob organiziranju vsenarodne ustaje in oborožene borbe proti okupatorju pomaga in organizira enako borbo tudi v tistih delih slovenskega naroda, ki so po versajskem miru pripadli Italiji oziroma Avstriji. Tedaj je borba za nacionalno osvoboditev in združitve slovenskega naroda bila odvisna od uspešnosti oborožene borbe proti fašističnemu okupatorju. Tako je tudi naša Partija postavljala to upravljanje. Razvijanje nacionalne revolucije in borba za nacionalno združitve je takrat močno krepila borbo proti fašizmu in slabi fašistične sile na tem teritoriju. Ze takrat bi ob pravilnem postavljanju odločne borbe proti fašizmu v sami Italiji in Avstriji morala nacionalna borba slovenskega naroda samo krepiti njihovo borbo proti fašizmu in samo utrjevati vođevo vlogo proletariata v tej borbi. Da takrat ta borba v ničemer ni slabila mobilizacije protifašističnih sil italijanskega in avstrijskega naroda, dokazuje samo dejstvo, da so se Italijani v Trstu, Trzinu in Furlaniji najodločnejše priključili oboženi protifašistični borbi in so s pomočjo Narodno osvobodilne vojske Jugoslavije formirali svoje najbolje oborožene edinice. Prav tako so bile s pomočjo koroških protifašističnih oboženi edinic formirane tudi edine obožene grupe Avstrijev v borbi proti fašizmu.

bil po »Obznani« in še bolj po tem, ko je bil sprejet zakon o zaščiti države, zares neznošen, strašen. Komunistična Internacionalna je izdala v tistih letih zaradi reakcije in zaradi belega terorja v Jugoslaviji dva proglaša na mednarodni proletariati za obrambo proletariata in delavstva v Jugoslaviji. Procesi v Jugoslaviji so se vrstili drug za drugim. Na teh procesih je bilo obsojenih na tisoče delavcev, med njimi največ komunistov. Ljudstvo Jugoslavije je bilo v krepilnih imperialistov, ki so sesali njegovo kri. Socialni demokracije pa so komuniste ovajali, izključevali jih iz sindikatov, obenem pa sprejemali iz rok buržoaznih vlad kot plačilo za svoje izdajstvo, imetje svobodnih sindikatov, ki jih je vlada v Beogradu razpuščala. Zaradi takih razmer, v katerih je bil proletariati in zaradi neradovnosti takratnih voditeljev komunističnega gibanja je začelo komunistično gibanje v Sloveniji upadati in nazadnje samo še živetariti. Tja do približno leta 1930 slovenski proletariati ni še uspel dati iz svoje srede dobre, zveste in sposobne voditelje. Primorski komunisti, ki so bili takrat pod Italijo, so v svojem glasilu »Delo« žigosali komunistične voditelje Slovenije, seveda je vprašanje, če so jih žigosali s pravih stališč. Misel, ki je bila svojčas močno razširjena, da je bilo komunistično gibanje na Primorskem od vsega začetka do konca brez uspešnih napak, ta misel je uspešno napačna. Ni bilo frakcij na Primorskem to je res, toda odklonov je bilo kolikor hočete. Samo da primorski komunistični voditelji niso vedno in pravočasno odkloni spoznavali, ugotavljali in se zato niso vedno proti njim odločno borili. Medtem pa je nastajalo in nastalo v Jugoslaviji komunistično mladinsko gibanje. Najprej je to gibanje nastalo v Sloveniji in sicer z ustanovitvijo mladinskega izobraževalnega društva »Iskra«, ki je kmalu začelo izdajati svoj list »Proletarska mladina«. V letih 1927 in najmanj tja do leta 1930 je slovenska komunistična mladina v marsičem vršila funkcije Partije. Iz mladinskega gibanja sta zrastle med drugimi tudi voditelji komunističnega gibanja v Sloveniji in Jugoslaviji tov. Kardelj in Kidrič. Danes vodi naša Partija grajen socializma v naši slovenski državi. Tem manj je za nas vse nerazumljiva kričevna kampanja Informbiroja proti takim voditeljem. Take Partije kot je KPJ in kot je naša KPS ne zgradiš od dones do jutri. Potrebno je bilo dvajset let in več težkega, umnega, intenzivnega in udarnega dela. S Partijo so zrasli tudi njeni sedanji voditelji. Zato je naša Partija tako tesno povezana s svojimi voditelji, da udarja po njej, kdor koli hoče udarjati po njenih voditeljih.

»Ker je zaradi pravilne politike naše Partije tako v preteklosti kakor danes, v času ostre borbe za socialistično zgraditev naše dežele, naš notranji sovražnik razbit, ker je izgubil kakršnokoli množično bazo, ker se je zmedlo narodno-osvobodilno borbo docela razkrinkal in ker danes proti ljudskim silam, ki gredo pod vodstvom naše Partije v borbi za zgraditev socializma, ne more postavljati nobenega pozitivnega programa se vse jasneje kaže naš notranji sovražnik kot očiten agent zunanjih imperialističnih sil. Vsakodnevna borba proti saboterjem petletnega plana, proti saboterjem v graditvi naše ljudske oblasti, odkriva v teh saboterjih, v teh protijudskih elementih vedno znova bolj ali manj odkrite predstavnike zahodnih imperialističnih klik. Tako se v naši notranji borbi stalno očrtuje borba sil demokracije in socializma proti imperialističnim vojno - ljudskimi klikam v mednarodnem merilu. Edina opora, ki jo danes naši sovražniki morejo v borbi proti socializmu, in proti naši ljudski oblasti dobiti, le opora, ki jo dobivajo od svojih imperialističnih zavaznikov izven meje Jugoslavije.

»Ker je zaradi pravilne politike naše Partije tako v preteklosti kakor danes, v času ostre borbe za socialistično zgraditev naše dežele, naš notranji sovražnik razbit, ker je izgubil kakršnokoli množično bazo, ker se je zmedlo narodno-osvobodilno borbo docela razkrinkal in ker danes proti ljudskim silam, ki gredo pod vodstvom naše Partije v borbi za zgraditev socializma, ne more postavljati nobenega pozitivnega programa se vse jasneje kaže naš notranji sovražnik kot očiten agent zunanjih imperialističnih sil. Vsakodnevna borba proti saboterjem petletnega plana, proti saboterjem v graditvi naše ljudske oblasti, odkriva v teh saboterjih, v teh protijudskih elementih vedno znova bolj ali manj odkrite predstavnike zahodnih imperialističnih klik. Tako se v naši notranji borbi stalno očrtuje borba sil demokracije in socializma proti imperialističnim vojno - ljudskimi klikam v mednarodnem merilu. Edina opora, ki jo danes naši sovražniki morejo v borbi proti socializmu, in proti naši ljudski oblasti dobiti, le opora, ki jo dobivajo od svojih imperialističnih zavaznikov izven meje Jugoslavije.

»Ker je zaradi pravilne politike naše Partije tako v preteklosti kakor danes, v času ostre borbe za socialistično zgraditev naše dežele, naš notranji sovražnik razbit, ker je izgubil kakršnokoli množično bazo, ker se je zmedlo narodno-osvobodilno borbo docela razkrinkal in ker danes proti ljudskim silam, ki gredo pod vodstvom naše Partije v borbi za zgraditev socializma, ne more postavljati nobenega pozitivnega programa se vse jasneje kaže naš notranji sovražnik kot očiten agent zunanjih imperialističnih sil. Vsakodnevna borba proti saboterjem petletnega plana, proti saboterjem v graditvi naše ljudske oblasti, odkriva v teh saboterjih, v teh protijudskih elementih vedno znova bolj ali manj odkrite predstavnike zahodnih imperialističnih klik. Tako se v naši notranji borbi stalno očrtuje borba sil demokracije in socializma proti imperialističnim vojno - ljudskimi klikam v mednarodnem merilu. Edina opora, ki jo danes naši sovražniki morejo v borbi proti socializmu, in proti naši ljudski oblasti dobiti, le opora, ki jo dobivajo od svojih imperialističnih zavaznikov izven meje Jugoslavije.

»Ker je zaradi pravilne politike naše Partije tako v preteklosti kakor danes, v času ostre borbe za socialistično zgraditev naše dežele, naš notranji sovražnik razbit, ker je izgubil kakršnokoli množično bazo, ker se je zmedlo narodno-osvobodilno borbo docela razkrinkal in ker danes proti ljudskim silam, ki gredo pod vodst

II. KONGRES KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Organizacijsko poročilo Centralnega komiteja KP Slovenije je podal tovariš Stane Kavčič

Včeraj je podal na kongresu organizacijsko poročilo tovariš Stane Kavčič, ki je v uvodu poudaril, da se poročilo o organizacijski partiskem delu naše Partije deli na tri osnov-

Obdobje pred vojno

»Ustanovni kongres naše Partije 18. aprila 1937 kajpak ni bil šele začetek borbe in dejavnosti komunistov v Sloveniji, temveč rezultat ustnega dela, ki so ga naši partijski kadri izvršili že zdavnaj prej.

Kakor za vso Komunistično partijo Jugoslavije je bila uredba šestojanuarske monarhistične diktature 1929, leta tudi za slovenske komuniste težka preizkušnja, v kateri so se prekalili partijski kadri in je odpadlo mnogo nezdravega, oportunističnega in likvidatorskega. V dobi šestojanuarske diktature so zrasli novi partijski kadri, s katerimi je neločljivo povezan nadaljnji razvoj naše Partije. V tem času so prišli v vodstvo naše Partije tovariši, ki so jo vodili skozi vsa dobri njene rasti pred vojno, njenih zgodovinskih zmog v času vojne in po vojni, predvsem tovariši Kardelj, Kidrič, Tomšič, Marinko in drugi.

Proces obnavljanja partijskih organizacij v Sloveniji, ki so bile v prvem in drugem letu monarhistične diktature težko prizadete, se prične že v letih 1931—32.

Tovariš Stane Kavčič je nato omenil, da je v istem razdobju oživila naša dejavnost SKOJ-a v Sloveniji. Nadaril je nadalje ogromen pomen, ki ga je imela za razvoj in konsolidacijo partijske organizacije v Sloveniji IV. pokrajinska partijska konferenca 1934 v Medvodah. Dejal je: »Osnovna značilnost konference in njen največji pomen je zlasti v tem, da je bila pravilno nakazana perspektiva bodočih partijskih nalog. Konferenca je analizirala in prikazala osnovne modus vivendi Partije v širino, zlasti za osvajanje partijskih pozicij v sindikatih in med kmečkih prebivalstvom, preko najrazličnejših obstoječih legalnih organizacij in društev. Ob tej priložnosti so bila tudi podrobno obravnavana in dejansko tudi razčiščena vsa notranja organizacijska partijska vprašanja, kar je imelo ogromen pomen za čvrstost in organizacijsko povezavo vseh partijskih organizacij v Sloveniji. Na tej konferenci je bil tudi tovariš Tito, ki je nudil partijski organizaciji v Sloveniji že takrat ogromno pomoč. Na konferenci je bil izvoljen nov PK.

Naslednje leto se zlasti aktivizirajo SKOJ-evske organizacije na liniji širokega programa proti vojni za mir in boljše življenje mladine. Pokrajinska SKOJ-evska konferenca leta 1935 je v svojih zaključkih postavila že osnovno linijo širokega dela z mladino v okviru mladinskega gibanja »Zveze delovne mladine».

V partijski organizaciji v Sloveniji takrat ni bilo nobenih frakcijskih bojev, le oportunistični in likvidatorski odskoni posameznikov, ki se niso strinjali z borbo, ki so nastopili proti raznašanju letakov in druge literature, proti rednim sestankom itd.

Partijska organizacija »Rdečo pomoč«. Zahteva po amnestiji političnih kaznivencev je bila tedaj ena izmed njenih najneposrednejših zahtev.

V borbi za hegemonijo proletariata v narodnem gibanju Slovencev za enakopravnost je morala Partija prebrzdati vrsto težav. V letih 1936 so prišli v njej do izraza vplivi buržoazno-nacionalističnega nastopa in elementov, katerih predstavnik je bil kasnejši gestapovski agent Košir. Tovariš Kavčič je dejal, da je bilo obračunano s temi tendencami 1937. leta, ko so bili likvidirani vsi nezdravi pojavi v naši Partiji. Nato je nadaljeval: »Ustanovni kongres se je zategadel vršil pod naslednjimi političnimi in notranje partijskimi okoliščinami:

prvič — Partija se je na znotraj utrdila, ker se je vsa predhodna leta vztrajno in uspešno borila proti pojavom desnega in »levega« oportunističnega, nacionalizma in drobno buržoaznega karizma;

drugič — politični vpliv Partije in komunistov na množice je bil mnogo večji in širši kot je bila mreža partijskih organizacij in število partijskega članstva. Neposredni rezultati političnega dela Partije so se kazali predvsem v naraščajočem revolucionarnem gibanju delavstva in ostalih kmečkih množic. Tako je bilo n. pr. v dobi od 1. januarja do 30. septembra 1936 leta 29 štrajkov, ki se jih je udeležilo 18.000 delavcev (v teh

na obdobja — predvojno, vojno in povojno —, ki jih je naša Partija prehodila na svoji revolucionarni poti, in med drugimi dejal:

»Dejavnost naša Partija, njen vpliv na množice in povezanost z ljudstvom, vse to je prišlo popolnoma do izraza med narodno osvobodilno borbo.

»Kaj je omogočilo naši Partiji, da je lahko z uspehom izvršila zgodovinsko nalogo voditelja in organizatorja osvobodilne borbe? To ji je omogočala, — seveda, v pogojih, v katerih je ZSSR nastopila kot vodilna politična in vojaška sila borbe proti fašizmu — predvsem njena pravilna politična linija, jasna perspektiva. Vsa predhodna dejavnost je Partijo obogatila z ogromno praktično revolucionarno izkušnjo, pridobljeno v trdem, ilegalnem in vztrajnem delu in borbi, ki jo je KPS vodila v stari Jugoslaviji.

Nato je tov. Kavčič poudaril, da je okupacija pomenila za člane Partije začetek sistematičnih organizacijskih priprav za uporno in vsestransko borbo proti okupatorju. Komunisti, vzgojeni v dosledno revolucionarnem duhu so zelo hitro razumeli novo nastali položaj, ki je nujno zahteval tudi nekatere spremembe v oblikah in metodi dela partijskih organizacij. CK KPS je sklical v začetku junija v Ljubljani partijsko konferenco, ki so se je udeležili delegati iz vseh krajev Slovenije. Na konferenci je tov. Kardelj analiziral mednarodno politično situacijo in jasno nakazal perspektivo pohoda fašistov na Sovjetsko zvezo. Na osnovi te analize so bile dane konkretne naloge; zbiranje in pripravljane orožja, organiziranje borbenih trup in ustvarjanje potrebnih postojank na podeželju za predstoječo partizansko borbo.

»Delo komunistov v prvih tednih okupacije najbolj nazorno demantira vse teorije, ki smo jih kasneje slišali in ki se zlasti zadnje čase ponovno širijo, namreč teorije o nekem spontanem odporu balkanskih narodov, vaje njih borb in vojevanja... Priprave Partije na obojeno borbo že od vsega začetka niso temeljele zgolj na zbiranju sredstev za obojeno borbo, temveč so bile kombinirane z istočasnim utrjevanjem in sirjenjem partijskih organizacij in z ustanovitvijo in razvojem Osvobodilne fronte.

Središče priprav za obojeno borbo so bili povsod delavski centri in sicer: Ljubljana, Maribor, Jesenice, Trbovlje in Celje, kar podrtava avangardno vlogo proletariata od prvega dne naše revolucije. V Sloveniji je od skupnega števila 725 nositeljev do sedaj izdanih partizanskih spomenic 1941 preko 60% delavcev, 25% intelektualcev, 6% namencev, 5% kmetov in 2% vojaških oseb. Od tega 85% moških in 15% žena. Vsi nositelji partizanske spomenice so razen nekoliko izjem, člani Partije. Po partijskem statusu je med njimi 55% partijcev, sprejetih v Partijo pred letom 1941, 55% sprejetih v letu 1941, ostali pa v naslednjih letih vojne. Če k navedenim podatkom pristojemo še 900 predvojnih članov Partije, ki so padli v toku narodno osvobodilne borbe in ki so bili v ogromni večini delavci, tedaj je tudi s strani popolnoma neizpodbitno dokumentirana avangardna vloga Partije in proletariata že od prvega dne naše ljudske revolucije.

V nadaljevanju svojega poročila je tov. Kavčič govoril o obojeni vstaji na Slovenskem, ki se je pričela na Gorenjskem in ob začetkih obojeznih akcij, ki so bile skoraj istočasno v vseh predelih Slovenije. Pri tem je poudaril, da je bila najštevilnejša in najbolj aktivna partijska organizacija v letu 1941 ljubljanska, ki je postala vse do konca osvobodilne borbe aktivna, kljubovala okupatorju izjemno besnemu in terorju domačih delavcev, organizirala stalne akcije, ki so bile izraz patriotizma in visoke politične zavesti večjega dela ljubljanskega prebivalstva, zlasti proletariata in delovne inteligence. Nato je omenil, da je CK takoj v začetku smatral, da je izredno važna obojezna akcija na Primorskem, kamor je že 1941 poslal nekaj svojih inštruktorjev za pomoč partijskim organizacijam.

CK je tudi z ostalimi partijskimi organizacijami vzdrževal neprestano zvezo, pošiljal člane in inštruktorje na teren, dajal pisnena navodila itd. Partijska kurirska mreža je omogočala čvrsto povezavo CK s partijskimi organizacijami, ki so na ta način imele stalno pomoč in kontrolo.

Zatem je tov. Kavčič govoril o razvoju Osvobodilne fronte in drugih množičnih organizacij, ki so nastajale in se razvijale vzporedno s partijskimi organizacijami, ter podčrtal zelo velik pomen organizacije »Delavska enotnost«, ki se je začela na iniciativo Partije ustanovljati po delavskih centrih. Dejal je: »Odbori »Delavske enotnosti« so bili v Ljubljani, na Gorenjskem in kasneje tudi v Trstu tisti organi, ki so pod težkimi ilegalnimi prilikami množično aktivizirali proletariata, krepili njegovo politično enotnost in bili na čelu celotnega narodno osvobodilnega gibanja v teh krajih.

Potem je nadaljeval: »V tem času je tudi CK zapustil Ljubljano, odkoder je do tedaj vodil vse delo. In prišel na osvobodeno ozemlje. Osvobodeno ozemlje je imel izreden vmen za povečanje in učvrstitev partijskih organizacij.

»Neposredno po kongresu se je zelo hitro utrjeval tudi SKOJ. Z njegovim rastočim vplivom na vse širši krog mladine, so se tudi njegove grupe utrjevale in ustanovljali komiteje po vseh večjih krajih.

»S kmeti se je Partija močneje povezala, zlasti v Beli Krajini, na Notranjem in Dolenjskem, v Bohinjski in Savinjski dolini itd., kjer so bile tudi partijske organizacije povsah.

»Notranje partijsko in organizacijsko delo je od kongresa naprej zelo poživelo. Prvo širše partijsko posvetovanje je bilo 1935. leta nad St. Pavlom v Savinjski dolini, ki mu je prisostvoval tudi tov. Tito. V naslednjih letih so bile širše partijske konference in posvetovanja redno vsakega pol leta.

Tovariš Kavčič je pri tem poudaril, da se je v vrstah Partije vršil proces utrjevanja in prekaljevanja komunistov.

»Utrdila se je disciplina, partijsko, medsebojna povezanost in vse ostalo, kar je nujno potrebno za avangardno delavskega razreda. Vse to so bili neposredni rezultati tiste politike in dela, ki ga je vodil in vršil novi CK KPJ s tov. Titom na čelu. Partija je bila aktivna kovnica kadrov, teoretična in praktična šola, ki je vzgajala nov lik revolucionarja in borca za enotnost delavskega razreda, za enotnost vsega delovnega ljudstva in za srečno bodočnost in obstoj slovenskega naroda.

Potem, ko je omenil, da kljub vsestranskemu razvoju v tej dobi niso bile izkoriščene vse objektivne možnosti za razširitev partijskih organizacij, da je organizacijski razvoj Partije zaostajal za splošnim revolucionarnim političnim razvojem ljudstva in ostalih množic, je dejal, da sta bila vzrok tej slabosti sektastvo in oportunistem nekaterih partijskih organizacij.

»Toda kljub tem pomanjkljivostim — je nadaljeval — je I. Pokrajinska partijska konferenca, ki je bila junija 1940 nad Ihanom v svoji resoluciji ugotovila sledeče: »Od ustanovnega kongresa do prve konference beleži KP Slovenije tudi glede organizacije in kadrov pomembne uspehe. Krajevne organizacije obstajajo po vseh najvažnejših središčih. Vodstvo vzdržuje vezi z vsemi okrožnimi oz. krajevnimi organizacijami. Članstvo se je počelo vrstilo. Socialni sestav članstva in vodstev je zadovoljiv. Število in obseg policijskih odkritij sta se zadovoljivo omejila. Strankinemu kadru je uspelo, da se je dokaj povezal z množicami. Politična raven vodečega kadra je znatno napredovala. Za današnji strankin kader sta značilna dvig vdanosti in dobro poznanje pred razrednim sovražnikom. Kar dokazuje tudi s svoje strani, da se je članstvo povezal z množico in da čuti odgovornost pred množico.

V vsedrjavna konferenca KPJ je za nadaljnji razvoj Partije v Sloveniji in za odpravljanje njenih slab-

osti ogromno pomenila. Komunisti so imeli jasno perspektivo pred seboj, delali so z vsemi silami, da bi preprečili katastrofo, ki jo je slovenski narod in vsem narodom Jugoslavije pripravljala vladajoča bur-

Partija v narodno osvobodilni vojni

»Forme dela partijskih organizacij so morale ob vse večjih in raznovrstnejših nalogah postajati vse širše. Veliko število novih problemov, katere je morala naša Partija reševati na osvobodjenem ozemlju je zahtevalo tudi velike spremembe v sistemu in stilu dela. Partijski so morali poleg neposrednega političnega dela reševati tudi težke gospodarske, zdravstvene, kulturno prosvetne in oblastvene probleme. Osvobodjeni teritorij je postal prva šola za komuniste, v kateri so se učili graditi novo ljudsko državo, ki je bila neposreden rezultat naše obojezne borbe.

»Partija se je torej kot središče naše narodno osvobodilne borbe zelo hitro razvijala in krepila. Kot osnovni problem se je tedaj v KPS pojavilo sektastvo, kateremu so ob vsestranskem poletu narodno osvobodilne borbe zapadale nekatere partijske organizacije. Sektastvo se je izražalo predvsem v odnosu do nepartijskega iz vrst OF. Tovariš Kavčič je naglasil, da je CK pod zelo energične ukrepe za likvidacijo sektastvskih napak. Partijska konferenca, ki je bila na Rogu od 5. do 8. julija in na kateri je bilo 67 delegatov iz vseh predelov Slovenije in iz vojaških edinic, je izčrpno analizirala dotlejše delo, izkušnje in uspehe. Oziogane so bile slabosti in napake, postavljene so bile naloge in dana jasna perspektiva bodočega razvoja narodno osvobodilne borbe. Tovariš Kidrič je v zaključni besedi ugotovil, da se člani naše Partije niso pokazali samo sposobni podirati staro, rušiti nasilni sistem fašističnega jarma, temveč so se uspešno udeleževali v graditvi novega, v snovanju nove ljudske oblasti. Konferenca je zelo pripomogla k odstranitvi sektastvskih napak in temu da so partijske organizacije premagale vse težave, katerim so bile izpostavljene v veliki italijanski ofenzivi, ki je sledila neposredno po konferenci.

Jeseni 1942 leta je CK prišel v Dolenje, v neposredno bližino Ljubljane. Navzočnost CK na tem sektorju je omogočala mnogo boljše povezavo s partijskimi organizacijami na Gorenjskem in Primorskem.

Konec 1942 leta je odšel tov. Kidrič na Gorenjsko, kar je predstavljalo za partijske organizacije važna pomoč. Ponovno so oživele in v naslednjih letih stalno rasle.

Ko je govoril o razvoju in aktivnosti Partije na Primorskem, je tov. Kavčič dejal: »Partija je tu že od vsega začetka znala preprečiti poizkuse sovražnika, da bi prizadel teže udarce. Decembra 1942 leta je bila prva konferenca vseh delegatov partijskih organizacij na Primorskem. V naslednjem letu je Partija na Primorskem napravila tak razvoj, da imamo tam konec 1943 poleg oblastnega komiteja že 15 okrožnih in 60 krajskih komitejev z 20.000 člani Partije.

O delu naše Partije na Koroskem je tov. Kavčič dejal: »Narodno osvobodilni pokret na Koroskem so prične močneje razvijati v poletju 1942. V tem času se ustanovljajo tudi prve partijske organizacije po terenu in odbori OF v posameznih vaseh. Jeseni istega leta so te organizacije organizacijsko vezane na Pokrajinski komitet za Stajersko. Prva partijska konferenca za Korosko jo bila maja 1943 v Smrekovcu, katere rezultat je bil predvsem v tem, da so partijski funkcionarji začeli prodirati tudi v tiste kraje Koroske, kjer do tedaj še ni bilo partijskih ozi. frontovskih organizacij. Nekoliko kasneje se formirajo tudi okrajni in rajonski komiteji in končno je bil decembra 1943 formiran Oblastni komitet za Korosko. Istočasno se je ves teritorij razdelil na tri okrožja: Beljak, Celovec, Podjuna. Delo na terenu je bilo redno počvno. Ustanovljena je bila prva tehnika na Koroskem in center dela je bil prenešen na zapad, v območje Celovca in Beljaka. Januarja 1944 leta se je formalno prvi pokrajinski odbor OF. V istem času se je pričelo pod vodstvom Oblastnega komiteja za Korosko organizirati Narodno osvobodilno gibanje tudi severno od Drave in sicer na teritoriju med Vrbskim jezerom in Dravo. Marca meseca istega leta so se na tem terenu pojavile prve večje skupine partizanov.

Oktober 1944 leta je bila v Solčavi druga konferenca partijskih aktivstov Slov. Koroske, ki ji je prisostvoval tudi tov. Leskošek Franc. Po tej konferenci je bila izvršena reorganizacija obstoječih okrožij.

Nato je tov. Kavčič poudaril, kako se je Partija med narodno osvobodilno borbo neprestano krepila, večala in se vsestransko razvijala, ter nadaljeval: Partija je med vojno izgubila ogromno število svojih članov, ki so padli v prvih vrstah borbe za svobodo in srečnejšo bodočnost svojega naroda. Med njimi, ki so dali svoje življenje za osvobojenje dežele in ljudstva, je bil organizacijski sekretar CK naše Partije tov. Tone Tomšič; po strahovitem mučenju ga je okupator 22. maja 1942. leta v Ljubljani ustrelil. Z njim je naša Partija izgubila enega naših najboljših organizatorjev in voditeljev, slovenski narod pa enega najboljših in največstjejih svojih sinov. Med narodno osvobodilno borbo so padli še sledeči člani CK: Zagar Stane, Slander Slavko, Zidanšek, Mihelič Fran, Lacko

Jože, Salamon Franc, Marentič Jože in Kovačič Oskar. Izmed kandidatov CK so padli Hohkraut Lojze, Kavčič Ivan in Rozman Franc. Po nepopolnih podatkih je padlo 6 članov Pokrajinskih in Oblastnih komitejev, 60 članov Okrožnih komitejev, 117 članov Okrajnih in rajonskih komitejev in preko 5000 članov Partije.

»Nadaljeval je tov. Kavčič dejal, da so predavanja, politične konference in referati, študijski krožki, kulturne prireditve, kratki kurzi in šole, študijski material in literatura, Dejal je, da znaša skupna naklada med Narodno osvobodilno vojno izdanih knjig, brošur, časopisov in raznih listov preko 10 milijonov izvodov.

»Najvidnejši organizator in pionir dobre organizacije tehnik je bil tov. Tone Tomšič, ki je sam neposredno organiziral in vodil Centralno tehniko v Ljubljani... V dobi Narodno osvobodilne vojne je mreža tiskarskih in tehnik razširila preko celotnega slovenskega ozemlja, od Trsta do neposredne bližine Celovca in od Slovenske Benečije do Gorjanec. V vsem obdobju Narodno osvobodilne vojne je bilo na slovenskem ozemlju približno 20 tiskarn in 145 raznih tehnik, od tega 45 v Ljubljani, 20 v ljubljanski pokrajini, 33 na Gorenjskem, 33 na Primorskem, 27 na Stajerskem in 3 na Koroskem.

Nadalje je tov. Kavčič dejal, da so bile relejne stanice v partizanskih razmerah zelo važen element naše partijske tehnike. Notranje zveze so se neprestano izpopoljevale, tako da imamo poletu 1944 v Sloveniji 16 različnih linij, 119 stanic z 985 kurirji.

Nato je nadaljeval: »Komunistična partija Slovenije je izšla iz borbe kot vodnik vsega slovenskega naroda. To mesto pa si je pridobila iz naslednjih razlogov:

1. KPS je znala na temelju direktno CK KPJ in tov. Tita odrediti pravilno politično linijo in v praksi revolucionarne borbe oživitvori osnovne principe marksizma-leninizma ter jih prilagoditi konkretnim prilikam in pogojem.
2. KPS je znala svojo politično linijo pravilno tolmačiti ljudstvu, z metodo prepričevanja mobilizirati v okviru OF najširše ljudske množice in se povezati z njimi.
3. Delo komunistov se ni razlikovalo od njihovih besed, člani Partije so bili s svojimi dejanji najboljši primer in potrdilo pravine partijske linije.

Ko se bodo naši sinovi in vnuki učili zgodovino slovenskega naroda, bodo tam našli zapisane naslednje besede: Komunistična partija Slovenije je v najbolj usodnem in kritičnem momentu zgodovine slovenskega naroda prevzela odgovorno in težko nalogo njegovega vodnika. Komunistična Partija Slovenije je to veliko in zgodovinsko poslanstvo častno izpolnila.

da bodo položaj, ki je nastal z znakovno zaključeno Narodno osvobodilno borbo, poizkušali izkoristiti razni spekulantski in karieristični elementi. Nato je naglasil: »Danes lahko ugotovimo, da razredni sovražniki niso bili zadovoljni s taktiko svojih eksponentov v naše partijske vrste niso uspeli. Ni izključeno, da bo posameznim elementom še uspelo vrniti se v našo Partijo, čeprav vanjo ne spadajo. Toda kot uspešno sredstvo sovražnika je ta njegova taktika že takoj od začetka doživela popoln neuspeh. Ta neuspeh razrednih sovražnikov je pripisati posledicam oživitvorenju boljševiških principov, na katerih se je naša Partija gradila in vzgajala.

Ce bi bila naša Partija desničarsko oportunistična ali birokratsko sektastka, potem je zelo malo verjetno, da bi dočakala sedanjih čas. Zelo verjetno je, da bi te njene napake in slabosti, ako bi zares obstajale, že davno temeljito izkoristili mednarodni imperialisti in domači kapitalistični elementi, ki so si že dosedaj na vse načine prizadevali zrahljati moč naše Partije. Po eni strani s pravilno širino in razumevanje tistih razvojnih in vzgojnih procesov, ki so zaradi razrednih zakonitosti nujni, po drugi strani pa z budnostjo in analizo delovanja razrednih sovražnikov, smo znali vedno pravočasno likvidirati nepravilno ozi. ali širino, sektastvo ali oportunistem, pretirano nezaupljivost ali navno lahkovernost, ki se je pojavljala zaradi mladosti, neizkušenosti in drugih subjektivnih napak posameznih partijskih organizacij in članov Partije. Ne mislimo, da se take napake ne bodo več ponjavile, naspotno, ni nobenega dvoma, da jih bomo znali pravilno odstranjevati in popravljati.

Potem je tovariš Kavčič govoril o zvezi naše Partije s širokimi ljudskimi množicami, ki so se zaradi vodilne vloge članov Partije v frontovskih, sindikalnih, mladinskih in ženskih organizacijah okrepile. Pri tem je poudaril, da je naša znakovita ljudska revolucija z ekonomsko-družbenimi spremembami ustvarila tiste nujne notranje objektivne pogoje, ki so dali Partiji možnost, da organizira in vodi naše ljudstvo v graditve socializma, da razvija delovni polet, udarnost, novatorstvo in nov odnos do dela.

»Raznovrstna in v mnogih pogledih popolnoma nova problematika, ki so jo morale reševati naše partijske organizacije, je seveda zahtevala tudi nove metode vodstva, drugačen sistem dela. Mnoge organizacijske oblike, ki so bile prilagodene ilegalnim ali vojnim razmeram, so se pokazale kot neprimkladne za novo nastali položaj in situacijo, v kateri so partijske organizacije morale opravljati svoje delo. Ohraniti kot osnovno metodo dela prepričevanje in politično pojasnjevanje vseh sprejetih ukre-

zoazija. Aprilske katastrofe leta 1941. naša Partija ni mogla več preprečiti. Toda bila je pripravljena nanjo in sposobna, da slovenski narod povede v novo življenje, za enakopravnost, za svobodo.

Partija v narodno osvobodilni vojni

»Forme dela partijskih organizacij so morale ob vse večjih in raznovrstnejših nalogah postajati vse širše. Veliko število novih problemov, katere je morala naša Partija reševati na osvobodjenem ozemlju je zahtevalo tudi velike spremembe v sistemu in stilu dela. Partijski so morali poleg neposrednega političnega dela reševati tudi težke gospodarske, zdravstvene, kulturno prosvetne in oblastvene probleme. Osvobodjeni teritorij je postal prva šola za komuniste, v kateri so se učili graditi novo ljudsko državo, ki je bila neposreden rezultat naše obojezne borbe.

»Partija se je torej kot središče naše narodno osvobodilne borbe zelo hitro razvijala in krepila. Kot osnovni problem se je tedaj v KPS pojavilo sektastvo, kateremu so ob vsestranskem poletu narodno osvobodilne borbe zapadale nekatere partijske organizacije. Sektastvo se je izražalo predvsem v odnosu do nepartijskega iz vrst OF. Tovariš Kavčič je naglasil, da je CK pod zelo energične ukrepe za likvidacijo sektastvskih napak. Partijska konferenca, ki je bila na Rogu od 5. do 8. julija in na kateri je bilo 67 delegatov iz vseh predelov Slovenije in iz vojaških edinic, je izčrpno analizirala dotlejše delo, izkušnje in uspehe. Oziogane so bile slabosti in napake, postavljene so bile naloge in dana jasna perspektiva bodočega razvoja narodno osvobodilne borbe. Tovariš Kidrič je v zaključni besedi ugotovil, da se člani naše Partije niso pokazali samo sposobni podirati staro, rušiti nasilni sistem fašističnega jarma, temveč so se uspešno udeleževali v graditvi novega, v snovanju nove ljudske oblasti. Konferenca je zelo pripomogla k odstranitvi sektastvskih napak in temu da so partijske organizacije premagale vse težave, katerim so bile izpostavljene v veliki italijanski ofenzivi, ki je sledila neposredno po konferenci.

Jeseni 1942 leta je CK prišel v Dolenje, v neposredno bližino Ljubljane. Navzočnost CK na tem sektorju je omogočala mnogo boljše povezavo s partijskimi organizacijami na Gorenjskem in Primorskem.

Konec 1942 leta je odšel tov. Kidrič na Gorenjsko, kar je predstavljalo za partijske organizacije važna pomoč. Ponovno so oživele in v naslednjih letih stalno rasle.

Ko je govoril o razvoju in aktivnosti Partije na Primorskem, je tov. Kavčič dejal: »Partija je tu že od vsega začetka znala preprečiti poizkuse sovražnika, da bi prizadel teže udarce. Decembra 1942 leta je bila prva konferenca vseh delegatov partijskih organizacij na Primorskem. V naslednjem letu je Partija na Primorskem napravila tak razvoj, da imamo tam konec 1943 poleg oblastnega komiteja že 15 okrožnih in 60 krajskih komitejev z 20.000 člani Partije.

O delu naše Partije na Koroskem je tov. Kavčič dejal: »Narodno osvobodilni pokret na Koroskem so prične močneje razvijati v poletju 1942. V tem času se ustanovljajo tudi prve partijske organizacije po terenu in odbori OF v posameznih vaseh. Jeseni istega leta so te organizacije organizacijsko vezane na Pokrajinski komitet za Stajersko. Prva partijska konferenca za Korosko jo bila maja 1943 v Smrekovcu, katere rezultat je bil predvsem v tem, da so partijski funkcionarji začeli prodirati tudi v tiste kraje Koroske, kjer do tedaj še ni bilo partijskih ozi. frontovskih organizacij. Nekoliko kasneje se formirajo tudi okrajni in rajonski komiteji in končno je bil decembra 1943 formiran Oblastni komitet za Korosko. Istočasno se je ves teritorij razdelil na tri okrožja: Beljak, Celovec, Podjuna. Delo na terenu je bilo redno počvno. Ustanovljena je bila prva tehnika na Koroskem in center dela je bil prenešen na zapad, v območje Celovca in Beljaka. Januarja 1944 leta se je formalno prvi pokrajinski odbor OF. V istem času se je pričelo pod vodstvom Oblastnega komiteja za Korosko organizirati Narodno osvobodilno gibanje tudi severno od Drave in sicer na teritoriju med Vrbskim jezerom in Dravo. Marca meseca istega leta so se na tem terenu pojavile prve večje skupine partizanov.

Oktober 1944 leta je bila v Solčavi druga konferenca partijskih aktivstov Slov. Koroske, ki ji je prisostvoval tudi tov. Leskošek Franc. Po tej konferenci je bila izvršena reorganizacija obstoječih okrožij.

Nato je tov. Kavčič poudaril, kako se je Partija med narodno osvobodilno borbo neprestano krepila, večala in se vsestransko razvijala, ter nadaljeval: Partija je med vojno izgubila ogromno število svojih članov, ki so padli v prvih vrstah borbe za svobodo in srečnejšo bodočnost svojega naroda. Med njimi, ki so dali svoje življenje za osvobojenje dežele in ljudstva, je bil organizacijski sekretar CK naše Partije tov. Tone Tomšič; po strahovitem mučenju ga je okupator 22. maja 1942. leta v Ljubljani ustrelil. Z njim je naša Partija izgubila enega naših najboljših organizatorjev in voditeljev, slovenski narod pa enega najboljših in največstjejih svojih sinov. Med narodno osvobodilno borbo so padli še sledeči člani CK: Zagar Stane, Slander Slavko, Zidanšek, Mihelič Fran, Lacko

Jože, Salamon Franc, Marentič Jože in Kovačič Oskar. Izmed kandidatov CK so padli Hohkraut Lojze, Kavčič Ivan in Rozman Franc. Po nepopolnih podatkih je padlo 6 članov Pokrajinskih in Oblastnih komitejev, 60 članov Okrožnih komitejev, 117 članov Okrajnih in rajonskih komitejev in preko 5000 članov Partije.

Nadalje je tov. Kavčič dejal, da so predavanja, politične konference in referati, študijski krožki, kulturne prireditve, kratki kurzi in šole, študijski material in literatura, Dejal je, da znaša skupna naklada med Narodno osvobodilno vojno izdanih knjig, brošur, časopisov in raznih listov preko 10 milijonov izvodov.

Najvidnejši organizator in pionir dobre organizacije tehnik je bil tov. Tone Tomšič, ki je sam neposredno organiziral in vodil Centralno tehniko v Ljubljani... V dobi Narodno osvobodilne vojne je mreža tiskarskih in tehnik razširila preko celotnega slovenskega ozemlja, od Trsta do neposredne bližine Celovca in od Slovenske Benečije do Gorjanec. V vsem obdobju Narodno osvobodilne vojne je bilo na slovenskem ozemlju približno 20 tiskarn in 145 raznih tehnik, od tega 45 v Ljubljani, 20 v ljubljanski pokrajini, 33 na Gorenjskem, 33 na Primorskem, 27 na Stajerskem in 3 na Koroskem.

Nadalje je tov. Kavčič dejal, da so bile relejne stanice v partizanskih razmerah zelo važen element naše partijske tehnike. Notranje zveze so se neprestano izpopoljevale, tako da imamo poletu 1944 v Sloveniji 16 različnih linij, 119 stanic z 985 kurirji.

Nato je nadaljeval: »Komunistična partija Slovenije je izšla iz borbe kot vodnik vsega slovenskega naroda. To mesto pa si je pridobila iz naslednjih razlogov:

1. KPS je znala na temelju direktno CK KPJ in tov. Tita odrediti pravilno politično linijo in v praksi revolucionarne borbe oživitvori osnovne principe marksizma-leninizma ter jih prilagoditi konkretnim prilikam in pogojem.
2. KPS je znala svojo politično linijo pravilno tolmačiti ljudstvu, z metodo prepričevanja mobilizirati v okviru OF najširše ljudske množice in se povezati z njimi.
3. Delo komunistov se ni razlikovalo od njihovih besed, člani Partije so bili s svojimi dejanji najboljši primer in potrdilo pravine partijske linije.

Ko se bodo naši sinovi in vnuki učili zgodovino slovenskega naroda, bodo tam našli zapisane naslednje besede: Komunistična partija Slovenije je v najbolj usodnem in kritičnem momentu zgodovine slovenskega naroda prevzela odgovorno in težko nalogo njegovega vodnika. Komunistična Partija Slovenije je to veliko in zgodovinsko poslanstvo častno izpolnila.

da bodo položaj, ki je nastal z znakovno zaključeno Narodno osvobodilno borbo, poizkušali izkoristiti razni spekulantski in karieristični elementi. Nato je naglasil: »Danes lahko ugotovimo, da razredni sovražniki niso bili zadovoljni s taktiko svojih eksponentov v naše partijske vrste niso uspeli. Ni izključeno, da bo posameznim elementom še uspelo vrniti se v našo Partijo, čeprav vanjo ne spadajo. Toda kot uspešno sredstvo sovražnika je ta njegova taktika že takoj od začetka doživela popoln neuspeh. Ta neuspeh razrednih sovražnikov je pripisati posledicam oživitvorenju boljševiških principov, na katerih se je naša Partija gradila in vzgajala.

Ce bi bila naša Partija desničarsko oportunistična ali birokratsko sektastka, potem je zelo malo verjetno, da bi dočakala sedanjih čas. Zelo verjetno je, da bi te njene napake in slabosti, ako bi zares obstajale, že davno temeljito izkoristili mednarodni imperialisti in domači kapitalistični elementi, ki so si že dosedaj na vse načine prizadevali zrahljati moč naše Partije. Po eni strani s pravilno širino in razumevanje tistih razvojnih in vzgojnih procesov, ki so zaradi razrednih zakonitosti nujni, po drugi strani pa z budnostjo in analizo delovanja razrednih sovražnikov, smo znali vedno pravočasno likvidirati nepravilno ozi. ali širino, sektastvo ali oportunistem, pretirano nezaupljivost ali navno lahkovernost, ki se je pojavljala zaradi mladosti, neizkušenosti in drugih subjektivnih napak posameznih partijskih organizacij in članov Partije. Ne mislimo, da se take napake ne bodo več ponjavile, naspotno, ni nobenega dvoma, da jih bomo znali pravilno odstranjevati in popravljati.

Potem je tovariš Kavčič govoril o zvezi naše Partije s širokimi ljudskimi množicami, ki so se zaradi vodilne vloge članov Partije v frontov

Govor tovariša Jožeta Potrča o agitacijsko - propagandnem delu Partije

le naša Partija takoj način, kako organizirati vse rodoljubne sile v vseljudo organizacijo novega tipa, osvobodilno fronto, ki ji je položila temelje komaj dva tedna po vdoru okupatorjev. S čvrsto perspektiva na vseljudo vstajo je vršila vse politične, vojaške in tudi agitacijske priprave. Ko je napadel fašizem 22. VI. 1941 Sovjetsko zvezo, je izdal CK KPS še istega dne lepak, v katerem je med drugim napisano: »Fašistični pohod na ZSSR bo razbit, kodač se bo z brezpopojno zmago ZSSR, a z popolnim uničenjem zločinske fašistične klike, ki je ta razbojniški pohod pričela... Razbojniški napad... na ZSSR je v prvi vrsti začel s ciljem, da uniči ZSSR kot glavno oporo podjarmljenih narodov... Zato je ta napad napreden tudi proti nam... Zato je napad te bande na ZSSR - napad na delavski razred vsega sveta... na kmečko ljudstvo vseh narodov v Evropi in kotljah, ... na kulturo vsega človeštva, ... na celokupno človečanstvo! Nato nadaljuje letak: »Ko stopamo z vsa našo močjo in z vsemi sredstvi ob bok Delavsko Kmečki Rdeči Armadi proti fašističnemu napadalu, ki je obenem tudi naš nacionalni, tlačitelji v vseh delih razkosane sovetske zemlje, se zakolimo da v tej naši nacionalni vojni ne položimo orožja iz rok prej, dokler ne bo fašistični tlačitelji popolnoma razbiti in uničeni, dokler ne bo osvobodljena zadnja delavske zemlje od jadranskega morja do severnih slovenskih prelazov, od Koroške do Soče, dokler ne bodo vsi narodi Jugoslavije, Balkana in vse Evrope, dokler ne bo vse človeštvo osvobodeno sprahotne more kriminalnih zločincev v Berlinu in Rimu ter njihovih lakajev!«

pesniki so se odzvali klicu Partije in že leta 1941 je nestor slovenskih pesnikov Oton Zupancič s pesmijo »Pojte za menoj« pozval umetnike v boj na stran ljudstva. Med narodno osvobodilno borbo se je porajala vrsta novih pesnikov. Najboljši umetniki in slikarji so sodelovali ne samo kot umetniki, ampak tudi kot borci in vojniki. Prav tako so dali svoj delež v boju tudi gledališki glasbeni umetniki. Umetniško življenje med vojno ni zamrlo, nasprotno osvobodilni boj našega naroda je dal umetnosti novo bogato in izbrano vsebino za ustvarjalna dela.

»Umetnikom so se pridružili tudi znanstveniki. Znanstveni inštitut pri IOOF in pozneje pri Predsedstvu SNOS-a je pripravil znanstveno gradivo za vprašanje slovenskih meč, izbira potrebnih material za organizacijo države po osvoboditvi. Zbiral je arhiv za zgodovino narodno-osvobodilne vojne. Iz vrst znanstvenih delavcev so si pridobili med vojno posebne zasluge naši zdravniki.

Že med vojno je Partija organizirala tudi široko prosvetno delo. Že za časa prvega osvobodjenega ozemlja na Dolenjskem 1942, so bile odprte šole, katere je obiskovalo skoro 2000 učencev. Leta 1943 je bilo 432 šol s 763 učitelji in 29.150 učenci. Ob koncu pregleda propagandnega dela med vojno je poudaril: »Naša Partija je osvobodila izpod vpliva buržoaznih strank ogromno večino naroda s svojo modro znanstveno politiko je samo ustvarila ne samo čvrste zveze delavcev in kmetov, ampak je zdru-

žila v OF tudi veliko večino inteligence, pred vsem pa njene najboljše predstavnike kulturne delavce, ki so med narodno-osvobodilno vojno pomagali ustvarjati novo kulturo. Zato je danes duh narodno-osvobodilne borbe partizanske borbene tradicije, razredna ideologija Partije izhodišče in solidna osnova za nadaljnji kulturni razvoj našega naroda.

izvirajo iz specifično slovenskega razvoja.

»Prvo vprašanje je naše nacionalno vprašanje. Ne samo, da je del našega naroda, ki se je herojsko boril proti fašizmu in nacizmu in tako nepobito dokazal, da hoče živeti v LRS, prepuščen zopet nacionalnemu zatiranju, še več, njegov pravilni boj in izpolnjevanje dolžnosti naše Partije do njegovih upravičenih zahtev, se pr. glaša danes za — buržoazni nacionalizem. Dolžnost naše Partije je, vsi Fronto, ves slovenski narod oborožiti s teorijo marksizma-leninizma v nacionalnem vprašanju dvigniti patriotični duh, da bi čim prej zgradil socializem, da bi imeli tako naš brat, je pod imperializmom čim silnejšo oporo v socialistični LRS.

»Delavski razred in z njim vse delovno ljudstvo je po zmagovitih narodno-osvobodilnih vojni postalo vladajoči razred, njegova ideologija vladajoča ideologija, KPS je ostala ona vodilna sila, ki usmerja vse politično, gospodarsko, družbeno in kulturno življenje slovenskega naroda. S svojim bojem za Zedinjeno Slovenijo, za priključitev vseh Slovencev k LRS s svojim bojem proti imperializmu in za nacionalno suverenost si je še utrdila svojo vodilno funkcijo v novem zgodovinskem razdobju. Partija so čakala naloge, ki po svoji veličini ne samo, da ne zaostajajo za nalogami v narodno osvobodilni borbi, ampak zahtevajo ogromne, še bolj dolgotrajne in žilave napore vsega ljudstva za degraditev in utrditve ljudske oblasti, gospodarsko obnovo in izgradnjo socializma. A to pomeni popolno preobrazbo družbenega življenja. V tej dobi dobiva agitprop delo svoje prav posebno mesto v delovanju Partije. Ideološka borba postaja kot sestavni del razredne borbe vedno bolj pomembna, kajti buržoazna ideologija je zdaj največja ovira in zapreka družbenega razvoja. Če rečemo, da je ideologija Partije vladajoča ideologija, velja to le za nekaj najosnovnejših političnih idej, ki so postale do končnega last najširših ljudskih množic. Ogromna pa je seveda dediščina preteklosti, ogromno je buržoaznih predsodkov v zavesti ne samo ljudskih množic in članov OF, ampak tudi članov Partije.

Agitprop delo po osvoboditvi in nadaljnje naloge

»Delavski razred in z njim vse delovno ljudstvo je po zmagovitih narodno-osvobodilnih vojni postalo vladajoči razred, njegova ideologija vladajoča ideologija, KPS je ostala ona vodilna sila, ki usmerja vse politično, gospodarsko, družbeno in kulturno življenje slovenskega naroda. S svojim bojem za Zedinjeno Slovenijo, za priključitev vseh Slovencev k LRS s svojim bojem proti imperializmu in za nacionalno suverenost si je še utrdila svojo vodilno funkcijo v novem zgodovinskem razdobju. Partija so čakala naloge, ki po svoji veličini ne samo, da ne zaostajajo za nalogami v narodno osvobodilni borbi, ampak zahtevajo ogromne, še bolj dolgotrajne in žilave napore vsega ljudstva za degraditev in utrditve ljudske oblasti, gospodarsko obnovo in izgradnjo socializma. A to pomeni popolno preobrazbo družbenega življenja. V tej dobi dobiva agitprop delo svoje prav posebno mesto v delovanju Partije. Ideološka borba postaja kot sestavni del razredne borbe vedno bolj pomembna, kajti buržoazna ideologija je zdaj največja ovira in zapreka družbenega razvoja. Če rečemo, da je ideologija Partije vladajoča ideologija, velja to le za nekaj najosnovnejših političnih idej, ki so postale do končnega last najširših ljudskih množic. Ogromna pa je seveda dediščina preteklosti, ogromno je buržoaznih predsodkov v zavesti ne samo ljudskih množic in članov OF, ampak tudi članov Partije.

»Naročilo tovar. Potrč poudaril ogromno teoretično aktivnost, med vojno, ko so izhajali številni listi, glasila in vestniki in številne brošure. Tiskana je bila tudi vrsta del klasičnega marksizma-leninizma. Tudi radjo oddana postaja, ki je splošno delovala v Ljubljani, leta 1944, pa na osvobodjenem ozemlju, je bila močno propagandno orožje. Partija je med vojno posvetila veliko skrb teoretični in politični vzgoji kadrov, ki so se še posebno učili na zgodovini VKP(b). Iz časa osvobodilne vojne imamo ohranjenih pet različnih izdaj te knjige: dve ljubljanski izdaji iz l. 1941-1942, odnosno 1943 ki sta izšli v nakladi 2500 izvodov, tiskano centralno izdajo, ki je izšla v prvih mesecih 1944 v 2000 izvodih ter gozarsko in primorsko izdajo v začetku l. 1944, katere je vsaka izšla v 500 izvodih. V nadaljevanju je tovar. Potrč dejal: »Partija ni samo številno ogromno porasla, njeni kadri so se nekakšno povezovali s študijem z zgodovinsko najbolj borbeno prakso.«

Agitprop delo po osvoboditvi in nadaljnje naloge

»Delavski razred in z njim vse delovno ljudstvo je po zmagovitih narodno-osvobodilnih vojni postalo vladajoči razred, njegova ideologija vladajoča ideologija, KPS je ostala ona vodilna sila, ki usmerja vse politično, gospodarsko, družbeno in kulturno življenje slovenskega naroda. S svojim bojem za Zedinjeno Slovenijo, za priključitev vseh Slovencev k LRS s svojim bojem proti imperializmu in za nacionalno suverenost si je še utrdila svojo vodilno funkcijo v novem zgodovinskem razdobju. Partija so čakala naloge, ki po svoji veličini ne samo, da ne zaostajajo za nalogami v narodno osvobodilni borbi, ampak zahtevajo ogromne, še bolj dolgotrajne in žilave napore vsega ljudstva za degraditev in utrditve ljudske oblasti, gospodarsko obnovo in izgradnjo socializma. A to pomeni popolno preobrazbo družbenega življenja. V tej dobi dobiva agitprop delo svoje prav posebno mesto v delovanju Partije. Ideološka borba postaja kot sestavni del razredne borbe vedno bolj pomembna, kajti buržoazna ideologija je zdaj največja ovira in zapreka družbenega razvoja. Če rečemo, da je ideologija Partije vladajoča ideologija, velja to le za nekaj najosnovnejših političnih idej, ki so postale do končnega last najširših ljudskih množic. Ogromna pa je seveda dediščina preteklosti, ogromno je buržoaznih predsodkov v zavesti ne samo ljudskih množic in članov OF, ampak tudi članov Partije.

»Zadnji se želim pri omeni naših napak, ki krši osnovni princip naše Partije in njene metode dela in ki je močno ovirala naše delo v Sloveniji, a to je zmotno mišljenje, da mora vršiti Agitprop komisija cenzuro nad vsa znanostjo in umetnostjo, da je agitprop komisija vrhovni arbitar v vseh vprašanih znanosti in umetnosti. To je jasno sektaštvo, ki ideološko borbo samo zavira. Edino pravilno stališče je pojmovanje ideološke borbe kot vseljudo ideološke borbe za socializem, za znanost, za marksistično-leninistično teorijo, za idejnost v umetnosti, proti lažnanosti, mističizmu in predsodkom; to borbo vodi in organizira vsa Partija. Za to borbo je treba mobilizirati ves delavski razred, delovne kmete, vso ljudsko inteligenco in vse napredne in patriotske kulturne delavce. Saverena metoda Partije, ki je ne more imeti nobena druga sila na svetu, je kritika in samokritika. Zato organizira Partija diskusije, ustne in pisne, borbo mišljenj, bdi nad čistostjo teorije marksizma-leninizma kot zastopnika interesov proletariata in vsega delovnega ljudstva; ni se ji treba bati resnice, kakor buržoaziji.«

Nato je prikazal agitprop delo Partije po osvoboditvi. Da bi omogočila ideološki dvig priločno naraslega članstva Partije, je izdala precejšnje število knjig, zlasti marksizma-leninizma. Organizirala je krožnice, tečaje, dopise in redne partijske šole. Skozi krožnice je šlo 1947. leta 35.465 komunistov, v devetih mesecih letošnjega leta pa 28.810. Večerne seminarje za vodeče partijske kadre je obiskovalo 1055 komunistov. V tromesečnih partijskih tečajih se je šolalo po osvoboditvi 224 komunistov, enoletno partijsko šolo pa je absolviralo 200 komunistov.

Ko je govoril o tisku, je navedel, da je narasla naklada dnevnikov od predvojnih 80.000 na 150.000, v letu 1948, je rekel: Naloga tiska je, zanesljivo ideološko borbo v najširše množice ljudstva, ga mobilizirati ne samo za tekoče gospodarske, politične in kulturne naloge kampanjskega značaja, ampak dvigniti sistematično socialistično patriotično zavest, širiti pogled na in razgledanost ljudstva, ga ideološko oboroževati za boj v socializmu, ga prevzajati v socialističnega človeka. Tisk kaže nedvomno najboljšo splošno sliko idejnega razvoja ljudstva, saj sodeluje pri tisku ljudstvo preko množičnih organizacij tudi aktivno. Kljub lepim uspehom, na primer v boju proti brezdeležnosti in materialnosti in tendencam senzacional-

»Zadnji se želim pri omeni naših napak, ki krši osnovni princip naše Partije in njene metode dela in ki je močno ovirala naše delo v Sloveniji, a to je zmotno mišljenje, da mora vršiti Agitprop komisija cenzuro nad vsa znanostjo in umetnostjo, da je agitprop komisija vrhovni arbitar v vseh vprašanih znanosti in umetnosti. To je jasno sektaštvo, ki ideološko borbo samo zavira. Edino pravilno stališče je pojmovanje ideološke borbe kot vseljudo ideološke borbe za socializem, za znanost, za marksistično-leninistično teorijo, za idejnost v umetnosti, proti lažnanosti, mističizmu in predsodkom; to borbo vodi in organizira vsa Partija. Za to borbo je treba mobilizirati ves delavski razred, delovne kmete, vso ljudsko inteligenco in vse napredne in patriotske kulturne delavce. Saverena metoda Partije, ki je ne more imeti nobena druga sila na svetu, je kritika in samokritika. Zato organizira Partija diskusije, ustne in pisne, borbo mišljenj, bdi nad čistostjo teorije marksizma-leninizma kot zastopnika interesov proletariata in vsega delovnega ljudstva; ni se ji treba bati resnice, kakor buržoaziji.«

»Nato je prikazal agitprop delo Partije po osvoboditvi. Da bi omogočila ideološki dvig priločno naraslega članstva Partije, je izdala precejšnje število knjig, zlasti marksizma-leninizma. Organizirala je krožnice, tečaje, dopise in redne partijske šole. Skozi krožnice je šlo 1947. leta 35.465 komunistov, v devetih mesecih letošnjega leta pa 28.810. Večerne seminarje za vodeče partijske kadre je obiskovalo 1055 komunistov. V tromesečnih partijskih tečajih se je šolalo po osvoboditvi 224 komunistov, enoletno partijsko šolo pa je absolviralo 200 komunistov.

»Zadnji se želim pri omeni naših napak, ki krši osnovni princip naše Partije in njene metode dela in ki je močno ovirala naše delo v Sloveniji, a to je zmotno mišljenje, da mora vršiti Agitprop komisija cenzuro nad vsa znanostjo in umetnostjo, da je agitprop komisija vrhovni arbitar v vseh vprašanih znanosti in umetnosti. To je jasno sektaštvo, ki ideološko borbo samo zavira. Edino pravilno stališče je pojmovanje ideološke borbe kot vseljudo ideološke borbe za socializem, za znanost, za marksistično-leninistično teorijo, za idejnost v umetnosti, proti lažnanosti, mističizmu in predsodkom; to borbo vodi in organizira vsa Partija. Za to borbo je treba mobilizirati ves delavski razred, delovne kmete, vso ljudsko inteligenco in vse napredne in patriotske kulturne delavce. Saverena metoda Partije, ki je ne more imeti nobena druga sila na svetu, je kritika in samokritika. Zato organizira Partija diskusije, ustne in pisne, borbo mišljenj, bdi nad čistostjo teorije marksizma-leninizma kot zastopnika interesov proletariata in vsega delovnega ljudstva; ni se ji treba bati resnice, kakor buržoaziji.«

»Zadnji se želim pri omeni naših napak, ki krši osnovni princip naše Partije in njene metode dela in ki je močno ovirala naše delo v Sloveniji, a to je zmotno mišljenje, da mora vršiti Agitprop komisija cenzuro nad vsa znanostjo in umetnostjo, da je agitprop komisija vrhovni arbitar v vseh vprašanih znanosti in umetnosti. To je jasno sektaštvo, ki ideološko borbo samo zavira. Edino pravilno stališče je pojmovanje ideološke borbe kot vseljudo ideološke borbe za socializem, za znanost, za marksistično-leninistično teorijo, za idejnost v umetnosti, proti lažnanosti, mističizmu in predsodkom; to borbo vodi in organizira vsa Partija. Za to borbo je treba mobilizirati ves delavski razred, delovne kmete, vso ljudsko inteligenco in vse napredne in patriotske kulturne delavce. Saverena metoda Partije, ki je ne more imeti nobena druga sila na svetu, je kritika in samokritika. Zato organizira Partija diskusije, ustne in pisne, borbo mišljenj, bdi nad čistostjo teorije marksizma-leninizma kot zastopnika interesov proletariata in vsega delovnega ljudstva; ni se ji treba bati resnice, kakor buržoaziji.«

»Zadnji se želim pri omeni naših napak, ki krši osnovni princip naše Partije in njene metode dela in ki je močno ovirala naše delo v Sloveniji, a to je zmotno mišljenje, da mora vršiti Agitprop komisija cenzuro nad vsa znanostjo in umetnostjo, da je agitprop komisija vrhovni arbitar v vseh vprašanih znanosti in umetnosti. To je jasno sektaštvo, ki ideološko borbo samo zavira. Edino pravilno stališče je pojmovanje ideološke borbe kot vseljudo ideološke borbe za socializem, za znanost, za marksistično-leninistično teorijo, za idejnost v umetnosti, proti lažnanosti, mističizmu in predsodkom; to borbo vodi in organizira vsa Partija. Za to borbo je treba mobilizirati ves delavski razred, delovne kmete, vso ljudsko inteligenco in vse napredne in patriotske kulturne delavce. Saverena metoda Partije, ki je ne more imeti nobena druga sila na svetu, je kritika in samokritika. Zato organizira Partija diskusije, ustne in pisne, borbo mišljenj, bdi nad čistostjo teorije marksizma-leninizma kot zastopnika interesov proletariata in vsega delovnega ljudstva; ni se ji treba bati resnice, kakor buržoaziji.«

»Zadnji se želim pri omeni naših napak, ki krši osnovni princip naše Partije in njene metode dela in ki je močno ovirala naše delo v Sloveniji, a to je zmotno mišljenje, da mora vršiti Agitprop komisija cenzuro nad vsa znanostjo in umetnostjo, da je agitprop komisija vrhovni arbitar v vseh vprašanih znanosti in umetnosti. To je jasno sektaštvo, ki ideološko borbo samo zavira. Edino pravilno stališče je pojmovanje ideološke borbe kot vseljudo ideološke borbe za socializem, za znanost, za marksistično-leninistično teorijo, za idejnost v umetnosti, proti lažnanosti, mističizmu in predsodkom; to borbo vodi in organizira vsa Partija. Za to borbo je treba mobilizirati ves delavski razred, delovne kmete, vso ljudsko inteligenco in vse napredne in patriotske kulturne delavce. Saverena metoda Partije, ki je ne more imeti nobena druga sila na svetu, je kritika in samokritika. Zato organizira Partija diskusije, ustne in pisne, borbo mišljenj, bdi nad čistostjo teorije marksizma-leninizma kot zastopnika interesov proletariata in vsega delovnega ljudstva; ni se ji treba bati resnice, kakor buržoaziji.«

»Zadnji se želim pri omeni naših napak, ki krši osnovni princip naše Partije in njene metode dela in ki je močno ovirala naše delo v Sloveniji, a to je zmotno mišljenje, da mora vršiti Agitprop komisija cenzuro nad vsa znanostjo in umetnostjo, da je agitprop komisija vrhovni arbitar v vseh vprašanih znanosti in umetnosti. To je jasno sektaštvo, ki ideološko borbo samo zavira. Edino pravilno stališče je pojmovanje ideološke borbe kot vseljudo ideološke borbe za socializem, za znanost, za marksistično-leninistično teorijo, za idejnost v umetnosti, proti lažnanosti, mističizmu in predsodkom; to borbo vodi in organizira vsa Partija. Za to borbo je treba mobilizirati ves delavski razred, delovne kmete, vso ljudsko inteligenco in vse napredne in patriotske kulturne delavce. Saverena metoda Partije, ki je ne more imeti nobena druga sila na svetu, je kritika in samokritika. Zato organizira Partija diskusije, ustne in pisne, borbo mišljenj, bdi nad čistostjo teorije marksizma-leninizma kot zastopnika interesov proletariata in vsega delovnega ljudstva; ni se ji treba bati resnice, kakor buržoaziji.«

»Materializem, darvinizem, hegelianizem, herbertizem in podobni nauki so izpodirali stare filozofske sisteme. Spomenike postavljajo G. Brunn, Voltairu, Heineju; Zide, te zaklete sovraznike krščanskega napredka, ščitijo malone vse moderne države. (Hrvat. ska straža 1903 šte. 1). Hrepenenje po »starih filozofskih sistemih« in besno sovraštvo do Darvina, celo idealista Hegla in Herberta, da ne govorimo o Giordanu Brunu, mučeniku zaradi znanosti, je razumljivo ena in ista stvar, ker oboje izvira iz sovražstva do napredka vsake znanstvene misli. Tak »krščanski napredek« bi kajpak zahteval spomenik omenju, ki je dal Giordana Bruna zažgati in Hitlerju, ki je Zide iztrebiljal, Heineja pa črtal iz nemške literature. Ta tema teorija pozna namreč res »napredek« oziroma ima razvojno možnost, imenuje se klerofašizem, ki je izpolnil vse našete Mahničeve srčne želje. Politični in kulturni klerikalizem torej smrti sovraži znanost in resnico, družbeni napredek in socializem, razvil se je v dobi narodno-osvobodilne borbe v belogardizem; danes je z reakcije povezan, z izkoriščevalci, i drhte za dobiček in obstoj in ni nič drugega kot imperialistična agencija in veleizdaja. Orožje mu je zloraba tradicionalnih verskih čustev ljudstva. Zato je dolžnost naše Partije, da se bori proti klerikalizmu, da pobija sovražstvo, ki ga bruha ta ideologija proti znanstveni resnici, da stoji na braniku pravice in resnice.

Prav tako je še vedno nevarna in škodljiva sovražna ideologija social. demokratizma. Javlja se kot ekonomizem, uravnolovka, nergaštvo, rušenje vere v moč delovnih ljudi in vere v socializem, ki zahteva danes požrtvornost za skupnost, dalje za vira predvsem novo, socialistično zavest v odnosu do dela, udnarštva itd. Partija mora dnevno voditi boj za vsa čististično zavest, za dvig znanstvene ideologije, za zavestno disciplino. V vsem delovanju agitprop delo mora voditi Partija osnovna ideja, da je delavski razred vodilni razred v osvobodilni fronti. V borbi za zavestno disciplino, za železno revolucionarno enotnost v Partiji je treba ustvarjati svetel lik komunista-borca, borca za pravico in resnico, pri katerem se popolnoma ureja beseda z dejanjem. Dalje je treba okrepiti naše delo na vasi.

Vso Partijo moramo usposobiti za

ideološko delo na vasi, to je, dati moramo novo vsebino temu delu v številnih združnih domovih, ki morajo sijati kakor sindikalni rdeči kotički dati našemu ljudstvu vse bogastvo socialistične kulture. Partija mora podpirati množične iniciative našega ljudstva na kulturnem polju, je usmerjati in ji dati potrebni politični karakter. Ne samo, da moramo premagati slabost v našem množičnem političnem delu, ampak moramo iskati tudi nove oblike ideološkega dela, da ga dvignemo na še višjo stopnjo. Apolitičnost in brezidejnost mora popolnoma izginiti iz kulturno-prosvetnega dela, naše ljudske univerze morajo biti izraz naše borbe proti zaostalosti, naše ljudske knjižnice morajo skrbeti poleg dobre beletristične knjige tudi za znanstveno politično in teoretsko literaturo. Ljubezen slovenskega delovnega človeka do knjige, do samostojnega individualnega načina študija je treba dvigniti na še višjo stopnjo, Partija mora organizirati dobro pomoč s krožki in diskusijskimi sestanki, izvesti, kakor nad vsakim delom, tudi nad individualnim študijem kontrolo, ker je drugače uspešno pomoč nemogoča. Posebno skrb mora posvečati Partija vzgoji mladih znanstvenih kadrov, ki jih je treba izbrati pred vsem med našimi najboljšimi mladinci-komunisti. Na drugi strani naj tudi naši mladinci in pionirski literaturi posvetijo vso skrb naši kulturni in pedagoški delavci; tudi za to delo, za vzgojo naših bodočih kadrov je vsa Partija odgovorna. Kajti gospodarski razvoj zavisi tudi od zmage na kulturni in znanstveni fronti.

Ob koncu je poudaril, da je agitacijsko propagandno delo še vedno ena najšibkejših strani našega partijskega dela. Škodljivo je vsako podcenjevanje tega dela. Ne more biti dober komunist tisti, ki ne vrši agitacijsko propagandnega dela, ki se ne vključuje v množično propagandno delo Partije. Potrebno je mnogo temšeje so delovanje vseh množičnih organizacij pri delu agitacije in propagande. Politično pojasnjevanje gospodarskih ukrepov mora spremljati stalno in povsod naše gospodarske kampanje, pri čemer mora sodelovati pod vodstvom Partije ves frontni aktiv. Na ta način bo povečala Partija svoj vpliv na vse frontne organizacije, okrepila svojo revolucionarno partijsko enotnost.

VADALJEVANJE RAZPRAVE O POLITIČNEM POROČILU CENTRALNEGA KOMITEJA KPS

V naslednjem objavljamo nadaljevanje razprave k političnemu poročilu

Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije:

O razvoju osvobodilne borbe na Primorskem

Tovariš Drago Flis je govoril o razvoju osvobodilnega boja v Slovenski Primorski. Leto 1942 je označeno z množično pripravljeno primorskega ljudstva za narodno vstajo in s prvimi organizacijskimi oblikami te borbe, majhnimi partijskimi entotami. V tem letu so dejansko padle meje med Primorsko in Jugoslavijo. Ob pomoči CK KPS je bil septembra leta 1942 formiran Soški odred, ki je predstavljal jedro partizanske vojske na Primorskem. Tovariš Flis je zatem govoril o prvi pokrajinski partijski konferenci za Primorsko, ki je sprejela važne sklepe za razširitev in organizacijsko utrditev Partije, za delo med italijansko manjšino ter za seznanjanje množic z odločujočo vlogo Partije in programom OF. Organizacijo KPI so bile tedaj v tem predelu brez zveze s CK KPI in so se ob pozitivnih sodelovanju oportunistično izgovarjale, da nimajo direktiv za sodelovanje. Napori, ki jih je vložila Partija v izpolnjevanje svojih nalog so bili uspešni, ugled Partije se je močno dvignil, hkrati pa je rasla tudi borbenost množic. 25. XII. 1942 leta je bila na Primorskem formirana III. operativna zona »Alpska«, s čimer je tudi Narodno osvobodilna vojska na Primorskem postala sestavni del NOV in POJ. Orisal je sijajno politično in vojaško zmago osvobodilnega gibanja v prvih mesecih leta 1943, ko so fašisti hoteli izvršiti mobilizacijo nekaj letnikov na Primorskem. Navzlic temu, da so prihajale na ozemlje Primorske vedno nove vojaške sile, se je revolucionarni val močno širil in je zamajal celo trdnost italijanskih vojaških enot na Primorskem. Partija je v tem času posvečala največjo pozornost vojski in jo krepila s svojimi najboljšimi kadri. Po formiranju prvih dveh primorskih brigad je Partija prenesla planne osvobodilne borbe na najzapadnejše meje Slovenije in Slovensko Benečijo in Režijo. Uporne borbe teh enot so hkrati tudi razbremenjevale druge enote NOV, ki so v tem času prenašale vso težo V. ofenzive. Navzlic temu, da sta imeli obe brigadi v borbah težke žrtve, je bil okupator prisiljen, da poveča število fašističnih in kvesturinskih enot. Za vsako ceno je hotel zavreti polet osvobodilnega gibanja, toda primorsko ljudstvo je pod vodstvom Komunistične partije že stopilo na pot revolucionarnega boja.

O vprašanih organizacije ljudskih odborov

Tovariš Vinko Šumrada je v diskusiji govoril o vprašanju organizacije ljudskih odborov in o vlogi Komunistične partije za razvoj in rast organov ljudske oblasti.

V dobi ob osvoboditve dalje, zlasti pa v zadnjih dveh letih so pod vodstvom Partije napravili naši okrajni in mestni pa tudi krajevni ljudski odbori, ogromen razvoj. V začetku leta 1946. so imeli okrajni in mestni ljudski odbori poleg tainštva in prvih osnov okrajne planske komisije še pet poverjeništev. Današnja organizacija okrajnega ljudskega odbora pa predvideva in v glavnem tudi že ima trinajst do petnaest samostojnih poverjeništev, od katerih jih je osem do deset gospodarskega značaja.

Poleg poverjeništev je bilo treba osnovati še vrsto raznih uprav, direktij, inspekcij, planskih inštruktorijev in operativnih grup, odsekov, birojev itd. T. Šumrada je nato navedel slabosti in pomanjkljivosti, ki so nastajale ob tem izredno naglem razrastu okrajnih in mestnih ljudskih odborov. Ob naglem razvoju naših poverjeništev in grmadenju novih nalog marksije okrajna partijska organizacija ni dovolj budno zasledovala tega razvoja, ni vedno pravočasno gradila novih

iz baz, odkoder lahko operira. Edino merilo sme in mora biti čim uspešnejša borba proti Nemčiji in čim uspešnejši partizanski razvoj, tako pri nas kakor v Italiji... Italijansko KP je treba z dejansko pomočjo, zlasti s podporo italijanskega partizanskega gibanja podpreti, da dobi v »Fronta nazionale« isto mesto, kakor ga ima naša KP v OF, oziroma v celotnem jugoslovanskem narodno osvobodilnem gibanju.

Nato je tovariš Flis govoril o pomoči italijanskim tovarišom, članov KPJ italijanskim tovarišom v diviziji »Garibaldi Natzone« in v brigadi »Triestina d'Asalto«. Dogodili so in po kapitulaciji Italije so najbolj nazorno pokazali, kako širok razmah je zavzelo osvobodilno gibanje na Primorskem. Odlok II. zasedanja AVNOJ-a o priključitvi Slovenskega Primorja k Sloveniji, ki je bil potrjetev progasa plenuma SNOS-a, je bil močno zagotovilo, da žrtve primorskega ljudstva ne bodo zaman. Ob zaključku svojega govora je tovariš Flis prikazal še dobo, ko sta bili formirani XXXI. in XXXII. divizija in ustanovljen IX. korpus in je izpolnjena s številnimi sovražnimi ofenzivami in dobo ob osvoboditvi Primorske po entah Jugoslovanske armade.

Delo in uspehi mariborskih tekstilnih tovarn

Tov. Romana Vobovnik je govorila o delu in uspehih v mariborskih tekstilnih tovarnah.

Brigadni sistem dela, ki je uveden po vseh tekstilnih tovarnah: mariborski tekstilni mariborski bombažni, tovarni svale, tovarni volnenih in vlgovne izdelkov, predlana in tkalnici, so osvobodile vse tovarniške partijske organizacije in delovni kolektivne. Prve brigade so bile ustanovljene že v letih 1946, vendar pa so

organizacijskih oblik. Izvršilni odbori so bili često prisiljeni, da so za rešitev nujnih tekočih nalog premetavali kader iz poverjenstva v poverjenstvo.

Močno se je čutilo, da okrajni ljudski odbori niso imeli organa, ki bi se posebej bavil s proučevanjem organizacije in metodami dela posameznih poverjeništev.

Naši lanskil pa tudi letošnji odkup in njihove posamezne nepravilnosti v davčni odmeritvi dovoljno pričajo, kje je partijska organizacija zadosti skrbela, da perspektivno pripravila organizacijo ljudskega odbora.

V glavnem pa so vendarle okrajne partijske organizacije kljub nekaterim propustom posvetile primerno pozornost organizaciji okrajnega aparata ter so bile temu primerno tudi kos svojim nalogam. V krajevnih ljudskih odborih še naložimo na primere, ko krajevne partijske organizacije ne posvečajo dovolj pozornosti delu svojega ljudskega odbora.

Po vseh krajevnih in mestnih ljudskih odborih so ustanovljeni krajevni partijski biroji in mestni komiteji, s čimer je omogočeno boljše delo Partije v krajevnih in mestnih organih ljudske oblasti.

»Ta dejstva in daljni razvoj ni dokazal samo to, da se je primorsko ljudstvo v polni meri vključilo v borbo vseh Slovencev, vseh jugoslovanskih narodov za osvoboditev, ampak tudi, da je KPS navzlic vsem težavam, ki jih je morala premagati v zavesti množic zaradi odpora, ki so ga Slovenci gojili do večerajšnjega okupatorja Italijana in zaradi oportunističnega in sektaštvu v organizaciji

